

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

1692.

1. Bajerus, Joh. Guilielmus: De aqua laustrali pontificiorum
- 2⁴¹⁶ Hartung, Jo. Christoph: De redemptione uxoris.
? 2 Exempt. 1692 i 1757.
3. Hartung, Joh. Christoph: De actione ad palinodiam.
- 44²⁸ Lynckerus, Nic. Christophorus: De juramento mandatarii
in animam principalis Exempt. 1692 i 1736
- 54⁸⁵ Lyncker, Nic. Christophorus: De catastro . . .
6. Lynckerus, Nicol. Christophorus: De anargyria.
7. Muellerus, Petrus: De sacrosia.
8. Muellerus, Petrus: De eo, quod justum est circa
cessiones actionum.
9. Muellerus, Petrus: De providentia judicis
10. Muellerus, Petrus: De detegendis facultatibus
- 11²⁶ Muellerus, Petrus: De aere alieno a successoribus
fundi solvendo. 3 Exempt. 1736 i 1755.
12. Muellerus, Petrus: De affectionibus fundi proprii

1692.

- 13^{art} Müllerus, Petrus: De pictura. 2 Sumpt. 1692 & 1712.
14. Müllerus, Petrus: De gratitudine legali.
15. Müllerus, Petrus: De re sperata.
16. Müllerus, Petrus: De legatis primi ordinis.
17 Müllerus, Petrus: De semel placito.

I
A
P. 364.
a

J

J. J.
De

1692, 3

4

ACTIONE
AD
PALINODIAM,
ILLUSTRIS ICTORUM ORDINIS

INDULTU

SUB PRÆSIDIO
VIRI

NOBILISSIMI CONSULTISSIMI atque EXCELLENTISSIMI
DOMINI

JOH. CHRISTOPH. *Marfung*
Philos. ac J. U. D. Celeberrimi,

*Fautoris, Præceptoris & Hospitis sui æternum
devenerandi*

IN AUDITORIO ICTORUM

Ad Diem Septembr. Anno clc lcc XCII.
disputabit,

AUCTOR

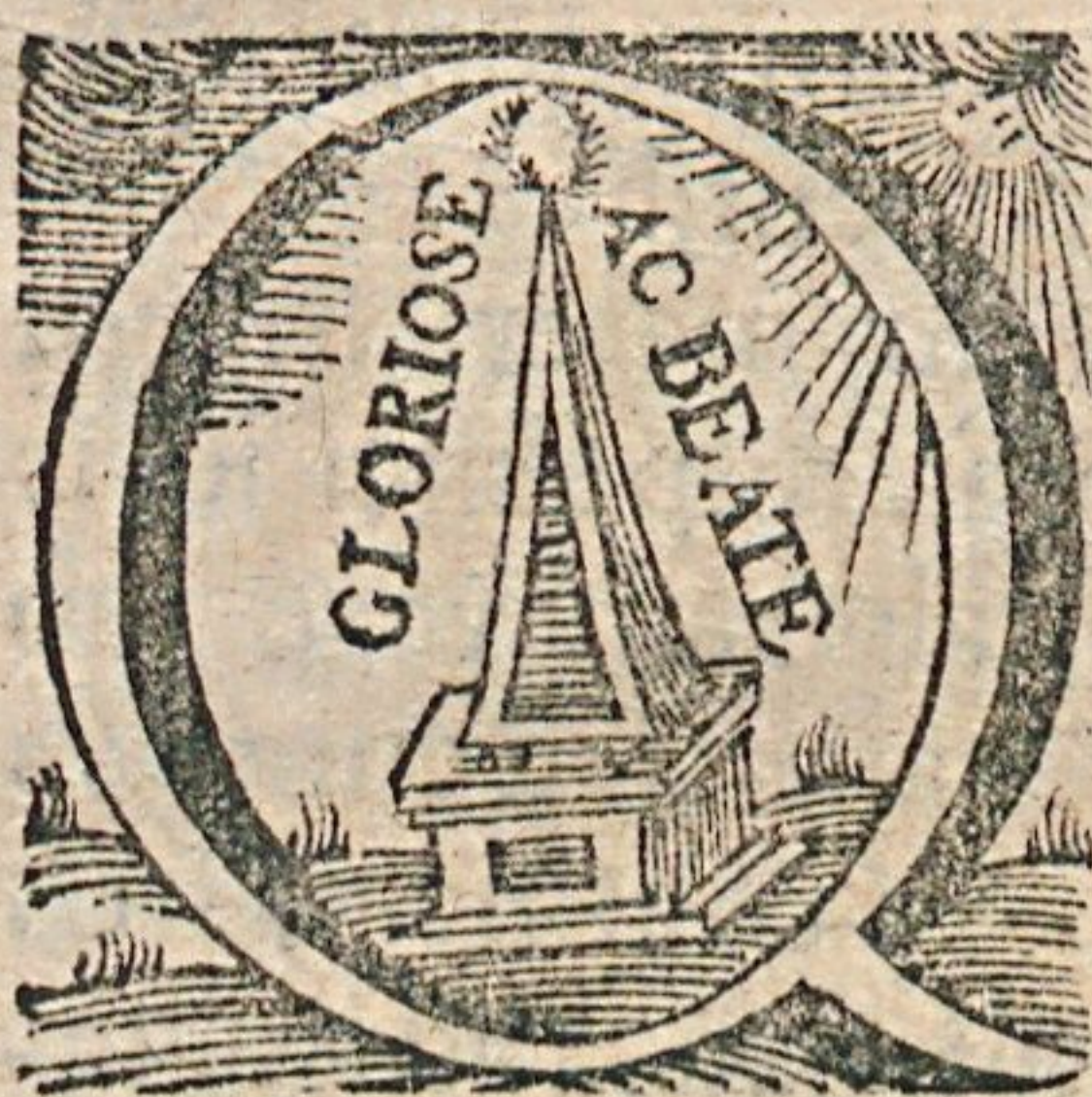
Edzard Ferdinand KETTLER,
Nordâ - Ostfriso.

J E N Æ, TYPIS GEORGI HEINRICI MÜLLERI.

DEO TRIUNO
PATRIÆQVE
SACRUM.

Prooemium.

Uantò melius eòque magis est æsti-
mandum bonum, bonâ gaudere fa-
mâ, quàm multas fortunæ posside-
re facultates opesque Prov. 22. v. 1.
Eccles. 7. v. 2. Mascard. *d. probat. concl.*
234. *seq.* & *concl.* 1219. *num.* 9. & *seq.*
tantò majori præ aliis furibus mere-
buntur detestatione ii, qui thesauro
illo inæstimabili, uti famam vocat

Baldus *in. l. 1. C. de confess.* libidinosi suis convitiis inju-
riisque proximum suum privare conantur, in tantum,
ut apertè quoque deteriores dicantur illis, qui substan-
tias aliorum, prædiaque surripiunt *c. ex merito 13. cap. de-*
teriores 15. Caus. 6. q. 1. Bonifac. *de furt. §. 7. n. 57. seq.* Et
ut maximè quidem per unius contumelias injuriasque
alterius honesti viri aut fœminæ existimatio & bona fa-
ma haut verè auferatur. B.DN. Parens Engelbertus Kett-
ler *in Decision. Ostfris. centur. 1. D. 68. n. 12. & 13.* Cùm ta-
men hic obtineat vulgatum: *calumniare audacter sem-*
per aliquid heret: non immeritò de remedio quodam
dispiciendum fuit, quo ejusmodi detrectatores famam,
quam, maximè quidem ex præconcepta imperiti vulgi
opinionè, alteri abstulisse videbantur Carpz. 2. q. 95. n.
93. *in f.* publice quasi restituere necesse habeant, B.DN.

A 2

Pa-

Parens cit. Dec. n. 9. Hunc ergo in finem introducta est
Actio ad Palinodiam, quam sicut utilissimam,
 & præ aliis remediis, injuriarum nomine competi-
 bus, maximè honorabilem, ita in foro tota die obvenien-
 tem Tibi, placide & cordate Lector, *secundum datam nobis*
à Domino Deo & Salvatore nostro Jesu Christo scientiam & in-
tellektus vigorem l. 3. pr. C. d. jur. vet. enucl. quem quidem per-
 exiguum esse ipsemet probe novi, sequentibus paginis
 exhibeo. Equidem non diffiteor, dictam materiam jam
 duabus diversis disputationibus elaboratam publici juris
 existere, alteram sub *B. Lauterbachii*, alteram verò sub
Excellentissimi Dn. Mylii præsidio expositam; sed cum *illa*
 maximam partem generalia intermixta contineat, in
hac è diverso tanquam nimis curta non pauca ad tracta-
 tum præsentis materiæ facientia desiderem, facile ab
 animo impetravi meo, ut, saltem ad propriam delecta-
 tionem, eidem themati manus admoveam: istud ab hu-
 manitate mihi promittens Tua, Te, si quid minus ad
 palatum fuerit positum, vacillanti adhuc dum nec sa-
 tis confirmato calamo benevolam concessurum ve-
 niam! Cum autem probè noverim, *omnia tum demum*
benè geri atque competenter, si rei principium fiat decens &
amabile Deo juxta Nov. 6. pr. iccirco ad præsens institu-
 tum me accingens meum animo manibusque ad cælum
erectis aeternum Domini nostri Jesu Christi auxilium humilli-
mè invoco, l. 1. §. 3. d. jur. vet. enucl. ut hujus laboris
mei velit esse principium & medium & terminus
Nov. 109. in pr.

THESIS I.

✻ 5 ✻
DE
A C T I O N E
AD
P A L I N O D I A M.

T H E S I S I.

E autem inveteratam illam disputantium tum Philosophorum, tum Juristarum consuetudinem statim in limine turbare videar, si illotis, quod ajunt, manibus, posthabitâ scilicet τῆς ὀνομαστολογίας cognitione, ipsam statim aggrediar πραγματολογίαν, paucis illam exhibebo.

Th. II. Etymologiam igitur quod attinet, Palinodia nativitatem suam Græco debet idiomati quippe derivatur ab adverbio πάλιν rursus, iterum, & ᾠδή, contractè pro αἰοδή, cantus, cantio. Verbum est παλιναδέν rursus canere, recanere, Germ. Wiederruffen. Actio igitur ad palinodiam nobis dicitur Eine Klage auf einen Wieder-ruff.

Th. III. Circa Synonymiam notandum; quod hæc actio aliàs etiam dicatur *Recantatoria*, *Reclamatoria*, *Revocatoria* B. Dn. Parens D. 66. n. 16. quorum quodlibet synonymum compositum ex præposito *re*, quod *rursus* notat, & verbo suo apposito. Dicitur etiam alibi locorum *emenda honorabilis* Franc. Marc. p. 2. Decis. Delphin. 34. n. 7. Perez. ad C. t. de injur. n. 21. ad differentiam *emenda utilis*, quò nomine actionem illam prætoriam, quâ ad æstimationem agitur, insignire posses. add. Hahn. ad Wesemb. t. de injur. n. 18. p. 406. col. 2. circ. fin. Græcis παλινοδία aliàs etiam vocatur παλιλλογία Theoph. Charact. c. 2. f. quem refert Strauch. Diss. 19. th. 15.

Th. IV. Homonymiam, cùm nihil notatu digni circa eam invenire liceat, intactam relinquimus ipsamque Pragmatologiam, & primo quidem loco definitionem

aggredimur. Describi autem potest, quòd sit *Actio civilis, personalis, rei persecutoria, quã agunt verbalibus injuriis injuriati adversus injuriantes ad illata injuria revocationem.* Genus constituit *Actio*: nec video, cur Hahnio adstipuler, qui in *cit. n. 18.* eam non actionem, sed saltem implorationem quandam officii judicis, vel conditionem ex moribus appellandam esse contendit. Cùm tamen non solùm ipsi mores actionis nomen idque specificum illi tribuerint, verùm etiam definitio actionis in *pr. Inst. de Action.* omninò eidem accommodari queat. Dicitur 2. *civilis*: cum *ratione cause efficientis remota*, vid. th. VI. tum *ratione objecti*, vid. th. XLVI. Dicitur 3. *personalis* *ratione cause efficientis propinqua*, vid. th. IX. Dicitur 4. *Rei persecutoria* *ratione (1) Objecti*, vid. th. XLVII. (2) *Effectus*, th. LX. (3) *Dissolutionis per prescriptionem*, th. LXIX. Cætera definitionis verba itidem in sequentibus thesibus, locis competentibus, ordine explicabimus.

Th. V. Definitionem exciperet **Divisio**; At verò, cum hæc actio species non agnoscat, eã omisã ad *Causas*, & primum quidem ad *efficientem* properamus.

Th. VI. Est autem **causa Efficiens** vel *remota*, vel *propinqua*. Remotam quod attinet, duplicem habet *Actio* ad *Palinodiam* nimirum *procreantem & conservantem*, circa *procreantem* distingvendum inter *palinodiam consideratam materialiter*, seu quoad *formam genericam*, & *formaliter*, seu quoad *formam specificam*. Nam quantum ad *materialem & genericam* ejus existentiam pertinet, *palinodix vestigia*, etiam apud antiquos scriptores invenire licet, ita *Cic. lib. 2. ad Attic. 24.* Divinam orationum suarum promittit *palinodiam*. Et *Horatius*, postquam puellam quandam matre, quam vocat, pulchra filiam pulchriorem injuriosis offenderat jambis, at verò deinde in gratiam redire gestiebat *palinodiam* canit petitque, ut

fiat *recantatis Amica*

Opprobriis, animumque reddat. Lib. 1. Carm. Od. 16.

Huc pertinet formula illa apud *Plaut. in Amphyt. & Terent. Adelph.*

Act. 29

ad Palinodiam.

7

Act. 2. Sc. 1: Juro, Te esse indignum hac injuriâ. Unde quoque originem ducit tritum illud proverbium: *Palinodiam canit*, de quo quidem Erasmus & alii latius consuli possunt. Verum enim verò si actionem ad palinodiam unâ cum ipsa recantatione formaliter consideremus, in quantum scilicet certa & specifica ei addita sit forma, rectè ejus introductionem moribus & consuetudini, eique fere universali, adscribimus, B. Dn. Parens 1. D. 66. n. 9. Nec audiendus hîc est Eggeling, dum in tractatu de cumulatis Actionibus 6. 8. n. 3. actionem ad palinodiam juri Canonico haut incognitam esse frustra probare conatur per c. 1. X. de libell. oblat.

Th. VII. Et quoniam de eo inter omnes constat, consuetudinem sive jus non scriptum alteram juris Civilis constituere partem §. 3. l. de J. N. G. & C. l. 6. §. 1. ff. d. J. & J. l. 32. ff. d. LL. Jure meritoque actionem nostram in definitione appellavimus civilem, ut scilicet eam secernamus ab actione illa injuriarum æstimatoria, quippe quæ, cum ortum suum atque introductionem juri debeat prætorio §. 7. l. d. injur. iccirco & ipsa prætoria appellanda erit. Omnino igitur deferendus Hahn. ad Wesf. t. de injur. n. 18. asserens Actionem hanc ad Palinodiam non esse civilem, eò quod oriatur ex moribus. Nimirum per inversionem argumentum ejus pro nobis facere patet, ut ita propriò ipsius gladio illum jugulare queamus. Nec (2) audiendus Berlichius p. 5. concl. pract. 62. n. 13. ubi dictam actionem statuit esse mixtam sequenti argumento: Quæcunque actio non ex eadem lege, sed ex diversis, puta ex lege civili & ex statuto vel consuetudine simul oritur, illa dici potest mixta. Atqui in actione ad palinodiam illud contingit. Ergo. Resp. negando minorem: quippe dicta actio purè & in totum ex jure non scripto seu consuetudine ortâ, delictum privatum, nimirum injuriam verbalem, pro causa efficiente proxima agnoscit, Nec obstat argumentum alterum, quod ibidem à natura actionis augmentativæ deducit. Resp. actionem nostram non esse augmentativam, sed talem, quæ per se subsistit & etiam elective absque cumulatione cum alia institui potest, ut infra in formis lib. LL. docemus. Nec magis mixturam probat argumentum Berlich.

Berlich. *d.l.* adductum à speciali favore injuriati ratione intro-
ducendæ palinodiæ: quippe sibi ipsi ibidem respondet, scili-
cet quod eo ipso, quo ex speciali favore erga injuratum intro-
ducta sit actio ad palinodiam, non confundenda veniat cum
aliis injuriarum actionibus, adeoque nulla mixtura inde fin-
genda.

Th. II X. Cæterum tempus quod attinet, quò actio hæc
primitùs fuit introducta, de eo certiores nos reddit Blarerus
ad *L. Diffamari in argumento legis n. 4. C. de ingen. manum.* nimirum
eam coram Friderico III. prima vice agitatum, & in ea ad revo-
cationem verborum injuriosorum sententiam latam fuisse. Et
quoniam illa actio legislatoribus hætenus utilis visa fuit, ut
injuriantes, si videant, se per eam ad publicam & solennem re-
vocationem adstringi, eò magis ab injuriandi libidine arce-
rentur; accessit deinde ejusdem causa conservans: Dum Im-
peratoria non solum *Lege, Ordin. Cam. p. 3. c. 28. §. und sonder-
lich.* sed & specialibus quorundam Statuum constitutionibus,
velut *Elect. Sax. p. 4. Const. 42.* & *Ducis Würtenb. p. 1. t. 77.* Ob-
troblich bishero. eam videmus comprobata. Ubi tamen
notandum, quod, licet de Actione ad palinodiam hodie, ut
modo dictum, jura habeamus scripta; nihilominus tamen
etiamnum rectè eam dicamus juris non scripti, cum hætenus
causa procreans, non conservans, veniat attendenda. Alia
exempla hujus asserti esse possunt *Const. Sax. 26. p. 1. & Constit. 29.
p. 3.*

Th. IX. *Causam Efficientem* propinquam quod atti-
net, illa est *Jus ad Rem.* Perperam igitur Lauterb. in *Disp. de
act. Recantatoria th. IV. n. 3.* dicit, eam oriri ex obligatione. Quippe
(1) obligatio est *privatio* libertatis, privatio autem nihil posi-
tivi producere potest, cum non entis nullæ sint operationes.
elegant. Excellentiss. Dn. Præses in *Metaphysica sua juridica nuper
maximo omnium desiderio feliciter edita c. XI. §. X. in pr.* (2) Dif-
fert obligatio à jure ad Rem ratione *subjecti.* Nimirum corre-
lata sunt Illustr. Dn. Struv. in *Evolut. ad Ex. 44. th. 54.* quorum
hoc

ad Palinodiam.

9
hoc in creditore, illa ex natura correlatorum semper, si non in actu secundo, saltem in actu primo [quod in correlatis sufficere in simili docet Illustr. Dn. Lyncker. Patronus atque Praceptor meus ad cineres usq; devenerandus in Analect. ad Inst. lib. 1. t. 3. §. 2.] in debitore existit: uti plenius contra alios probat modò laudatus Dn. Præses in c. §. X. Illud equidem non negamus, dari obligationem in sensu activo intellectam, quæ, tanquam positivum, actionem personalem tanquam causa remotior pariat Paul. in l. 42. §. 2. ff. de procurat. Sed verò nec hâc viâ Lauterbachio succurritur, cum ita obligatio & conventio pro synonymis habeantur, adeoque illa distinctio ad fundamentum actionum personalium ex delicto oriundarum referri omninò non possit, eò quod hîc nulla conventio aut obligatio activa, sed factum illicitum requiratur.

§. X. Quoniam autem jus ad Rem sub se continet contractus & delicta, hæcque sunt vel vera vel quasi: vera iterum vel nominata vel innominata: nominata publica vel privata; privata autem de jure Justiniano numerantur quatuor: furtum, injuria, damnum & vis bonorum raptorum; & porrò denique injuria est vel realis, vel verbalis: sciendum igitur, Actionem nostram oriri in specie ex injuria verbali. Richt. Conf. 357. n. 6. B. Parens 1. D. 66. n. 14. Si enim injuria realis fuerit commissa palinodix locus esse nequit. Berlich. p. 5. concl. 62. n. 16. ibique præjudicium Illustr. Dn. Lynck. ad Struv. t. de injur. th. 61. sed ejus Affine, (vid. th. LXXXI.) deprecatio scilicet, obtinebit. Richt. cit. Consil. n. 7. Nisi reales injuriæ ejusmodi actus in se contineant, qui per se sunt ignominiosi & alicujus famam & existimationem lædunt: tunc enim ob injurias quoque reales injuriantem ad palinodiam condemnari posse, docet & præjudicio illustrat Berlich. c. n. 16. Exemplum quoque esse potest, si quando quis per elevationem duorum digitorum aliquem cornutum significaverit: tunc enim, licet illa injuria realis, non verbalis dicenda sit, injurians tamen nihilominus ad palinodiam, juxta Berlichii sententiam, tenebitur, cum idem sit, ac si dixerit? Tu es cornutus. Add. Govean. Var. lib. 1. c. 11. n. 2. Quænam autem injuriæ in genere pro verbalibus aut realibus sint reputandæ, exponit C. I. A. t. d. injur.

B

Th. XI.

T. XI. Nec tamen ex quibusvis injuriis verbalibus ad palinodiam agi potest, sed tantum ex illis, *qua famam & bonam existimationem injuriati, non quæ aliud quid, concernunt*, Carpzov. 2. q. 96. n. 32. B. Parens 1. D. 68. n. 17. Hinc constat, si alter alteri vitium corporis, v. gr. cœcitatem, objiciat, recantationem cessare, Dn. Lynck. d. th. 61. Si enim reverà objecto vitio laboret injuriatus, absurdè injurians se argueret mendacii, sin minus, quid opus esset recantatione, cum $\delta\phi\theta\alpha\lambda\mu\phi\alpha\upsilon\epsilon\gamma\omega\varsigma$ de falsitate constaret. Lauterb. cit. Disp. th. 10. Ad deprecationem tamen injuriatus omninò agere poterit, Berlich. 5. concl. 59. n. 18. [citante eum Schacher. in colleg. ff. pract. t. de injur. p. 668. extr.] Carpz. pr. cr. p. 2. q. 97. in fin. Idem esto judicium, si quis obscœnis verbis apud honestam utatur fœminam. Dn. Lyncker. d. th. 61. Item si quis alteri maledicat, *Ihm alle Teuffel und Seuchen an den Hals wünschet*/Carpz. 2. q. 97. n. 80. & 81. Quippe in his casibus itidem non palinodiæ, sed soli deprecationi locum esse docet. id. d. q. n. ult.

Th. XII. Sed *quid si quis falso gloriatur: Es habe sich dieß ses oder jenes Frauenzimmer mit Ihm versprochen & vice versa, si fœmina ejusmodi desponsationem jactet: an ad palinodiam agi poterit?* Resp. Si utraque persona sit honestæ vitæ & ejusmodi conditionis, ut salva alterutrius famâ & existimatione matrimonium, idque legitimum, inter illas esse possit, ex prædicto asserto palinodiæ locum esse haut puto, sed diffamatum potius ex l. *Diffamari C. de ingen. manum.* agere debere. Secus autem dixeris, si injuriata persona propter ejusmodi desponsationem, si verè intercesserit, famæ & bonæ existimationis periculum subire necesse habeat, v. g. si jam tum cum alia persona sponsalia contraxerit, cum plura sponsalia contrahens infamis fiat, Carpz. 2. q. 97. Illustr. Dn. Lynck. ad Struv. tit. de his, qui notantur infam. p. 67. Item, si persona diffamans infamiâ aut levis notæ maculâ laboret, aut aliàs vilissimæ sit conditionis; pars autem diffamata sit persona honesta, & in dignitate quâdam constituta.

Th. XIII. Et quia omnis injuriæ substantiale requisitum est

ad Palinodiam.

II

est animus injuriandi *l. 3. §. 1. l. 5. C. l. 11. pr. ff. §. 11. Inst. de injur. Gail. 2. O. 99. n. 5.* iccirco hinc de probatione ejus agendum foret; verum, cum illa pertineat ad generalem injuriarum tractationem, & præterea quoque Lauterbachius *in cit. Disput. th. 12. 13. & 14.* plenius de ea differuerit, Lectorem benevolum, brevitati studentes, eo volumus remissum. Illud in genere sciendum, nihil interesse, an dictis scriptisve injuria fuerit prolata, *l. 15. §. ait prætor, ff. de jurejur. Lauterbach. comp. ff. p. 663. Sande s. 8. 7. Fach. lib. 9. c. 9.* In Camera tamen contrarium obtinere, & ex scriptis injuriis ad palinodiam agi non posse, ex Gailio docet. Brunn. *ad l. 1. ff. de injur. n. 3.*

Th. XIV. Sed an ex Famoso Libello hæc actio detur, Quæritur?

Aff. Lauterb. *comp. Jur. p. 671. in similib. ubi Carpzovium 4. 4. D. 5. & 6.* pro adstruenda sententia sua allegat; verum Carpzovius, perversè intellectus Lauterbachio, apertè contrarium asserit *in d. D. 6. & negantium*, tanquam veriolem, sententiam sequenti illustrat præjudicio: P. P. So haben Sie daran als lenthalbem zuviel und unrecht gethan / derowegen werden sie alle fünfse auff 2. Jahr lang des Landes verwiesen. Aber mit dem Wiederruff bleiben Sie gestalten Sachen nach / weil man in crimine famosi libelli versiret / billich verschonet / V. R. W.

Th. XV. Exempla injuriarum verbalium, ob quas palinodia dictari potest injurianti, varia in terminis apud DD. hinc inde invenire licet, ut si quis aliquem dicat ingratum & impudentem, Esbach, *ad Carpz. 4. 45. 1. n. 4.* Si quis divitem de paupertate diffamaverit. Idem, *ibid. n. 5.* Qui non debitorem quasi debitorem appellet, præsertim si diffamatus sit mercator: quippe cujus fides hoc modo apud alios mercatores facili negotio immane quantum vacillare, ipseque in præsumtionem fallendi incidere possit, prouti quoque ejusmodi diffamatori palinodiam injunctam esse præjudicio confirmat. Carpzov. *4. 45. 1. n. 6. seqq.* Idem dicendum, si alter alteri illegitimitatem nati- vitatis falso objecerit, aut per calumniam de eo disseminet, quod secutus sit gesticulatores, circulatores, Seiltänzer, Bä-

renführer/ & alios ejusdem farinae abjectos vilesque homines. Porro ad recantationem tenetur ille, qui se hanc vel illam foeminam carnaliter cognovisse jaetat. Prouti in perillustri Cancellaria Ostfrisca judicatum refert B. Dn. Parens, *Dec. Ostfrif. 67. n. 17.* Aliud praedictum ejusdem generis habet Carpz. *4. 45. D. 2.* in tantum, ut, si alios quoque actus illicitos se commisisse cum honesta foemina falso disseminet, idem obtinere debeat. Sed quid si jaetator non ex proposito alicujus famam ledendi, sed forte, uti saepius, praesertim inter pocula, fieri solet, ex quadam jaetantia animique levitate, utque ab aliis habeatur talis, quem uliro virgines aut mulieres appetant, ejusmodi concubitus cum aliena persona jaetetur? Dicendum, nihilominus ad palinodiam condemnandum esse jaetatorem. Berlich, *p. 5. concl. 68. n. 1. seqq.* Carpzov. *4. 45. D. 2. & pr. cr. p. 2. q. 96. n. 42.* Nec secus dicendum erit, si foemina forte eo impudentiae procedat, ut cum alieno viro aut juvene se concubuisse giorietur, prouti decisum testatur Carpz. *d. q. 96. n. 50. seqq. & 4. 45. D. 3.*

Th. XVI. Illud quaeritur: *An, si crimen aliquod alteri obijciatur, ille diffamatus possit agere ad palinodiam?* Aff. praerimis in praxi forensi. Ita enim diffamanti quendam de crimine Sodomiae palinodia injuncta fuit in perillustri Cancellaria Ostfrisca B. Dn. Parens, *1. D. 67. n. 15.* Item succumbenti actori de furto civili in puncto conventionis, tanquam Reo in puncto reconventionis palinodiam dictatam fuisse in perillustri Curia Ostfrisca testatur Id. *ibidem n. 19.* Eandem quoque sententiam passus est alius in eadem Curia, qui mulierem, ut auxiliatricem furum, daß Sie mit Schelmen und Dieben holte und tolte / diffamaverat. Id. *ibid. n. 4.* ut innumera alia exempla brevitatis ergo praetereamus.

Th. XVII. Sed quid si injurians offerat objecti criminis aliusve injuriae probationem? Resp. equidem veritatem injuriae aut criminis objecti injuriantem in genere non excusare, nos docet Carol. V. Imp. in *Ord. crim. art. 110. extr.* his verbis: Und ob sich auch gleichwohl die auffgelegte Schmach der zugemessenen That in der Wahrheit erfunde / soll dennoch der Anruffer solcher

cher

cher Schmach nach Vermöge der Rechte und Ermäßigung des Richters gestraffet werden. Ubi quidem, quod obiter notandum, distingvit Andr. Gail. 2. *obs.* 99. aliique eum secuti, [quos refert Carpz. 2. *Resp.* 61. n. 2.] An expediat reip. convicium sciri, an non expediat; hinc actionem injuriarum locum habere docent, ibi minimè. Verùm, si rem penitiùs inspiciamus, dicta illa Gailii & cæterorum distinctio totum haut conficere videtur negotium: Quid enim si diffamans objiciat crimen conviciumve, quod quidem sciri Reipubl. interfit, sed hoc faciat extrajudicialiter? Sanè quoniam hinc privata potius excandescencia pravaque injuriandi libido, quàm amor & justus pro Reipubl. zelus subesse videtur, cum in genere omnis actus legitimus injuriam habeat, quando præter debitum & legitimum modum fit, vid. l. 29. §. 7. ff. *ad L. Aquil.* Mynsing. 4. O. 4. Iccircò ejusmodi diffamatorem omninò non liberari putamus cum Carpzovio d. *Resp.* 61. n. 6. Sed eundem tunc demum pronunciamus liberum, si crimen, quod (1) sciri Reip. interfit, (2) in judicio legitime proponat & objiciat. Nec quicquam juvat Dissidentes l. 18. ff. *de injur.* nam *Resp.* loqui textum de tali infamatione, quæ facta erat per legitimam denunciationem, vid. Mev. 3. D. 357. & Illustr. Dn. Struv. *Ex.* 48. th. 55. ubi d. l. 18. eleganter & latius explicant. Quid? Quod pro nostra sententia apertè militent, l. 5. C. *de injur.* & l. 3. C. *de off. Reet. Provinc.* Ubi sola objecti criminis veritas ab actione injuriarum neminem liberat, sed requiritur insuper, ut ne per libidinem, sed citra consilium & animum injuriandi convicia protulerit, quod solus legitime denunciatus fecisse putandus est, vid. Carpz. *cit.* *Resp.* 61. n. 8. & latius Berens *ad Instit.* Disp. 14. them. 2. *Quest.* 7.

Th. XIX. Sed, *an dicta in th. precedenti etiam ad palinodiam extendi possint?* DD. non conveniunt. Nos negantium opinionem tanquam saniozem veriozemque amplectimur, & injuriantem, si de veritate injuriæ constet, à palinodia omninò liberum esse putamus. Nam (1) in omnibus sententiis condemnatoriis, in quibus Reo palinodia injungitur, quasi pro

ratione decidendi allegatur, daß der Injuriant nichts von den vorgeworffenen Injurien beweisen können. prouti videre est ex præjudiciis, quæ exhibet B. Parens 1. D. 67. n. 15. 17. 19. Unde à contrario sensu haut obscure colligere licet, probationem liberare à recantatione. Facit (2) Const. Elector. Saxon. 42. p. 4. verb. Setzen / wollen und ordnen / daß ein ieglicher &c. dem beschwehrten und injurierten Theile Nach Befindung der Unschuld einen öffentlichen Wiederruff vor Gerichte zu thun schuldig. Ergo (concludimus iterum à contrario sensu) si innocentia non appareat, sed potius de veritate objecti criminis vel injuriæ constet, injuriantem ad recantationem non teneri. Berlich. p. 5. concl. 62. n. 24. Quid? quod (3.) hæc actio non tendat ad vindicandam injuriam, sed potius ad id, ut reus recantet crimen conviciumve, quod per mendacium Actori objecerat. Unde quoque est, quod in ipsis formulis revocatoriis (quarum aliquam inferius exhibemus) injuriantes se ipsos mendaces profiteantur, evomitasque injurias, tanquam fictas & commentitias, rursus se devorare dicant. B. Parens 1. D. 68. n. 11. Quod ipsum sanè ridiculum foret, si prolata veritati fuissent consentanea. Prosp. Farinac. in pr. crim. p. 3 q. 105. n. 74. Et hanc sententiam quoque tuetur Brunnem. ad l. 21. ff. de injur. n. 5. Berlich. 5. concl. 62. n. 23.

Th. XIX. Malè igitur Joh. Damhoud. in sua pract. crim. c. 136. (quem refert Berlich. d. n. 23.) Carpz. pr. cr. p. 2. q. 96. n. 73. seqq. & Mev. 2. D. 105. Reum, licet veritatem per convicium dixerit, ad palinodiam nihilominus condemnandum esse asserunt. Nec obstat Ord. Crim. art. 110. extr. (quem articulum pro se citat Carpz. d. q. 96. n. 74.) Resp. loqui textum de pœna, sive pecuniaria, sive corporis afflictiva diffamatori imponenda, quod expressè innuunt ultima cit. art. verba: Nach Vermöge der Rechte und Ermäßigung des Richters gestraffet werden. Palinodia autem non est pœna, ut inferius docetur. Imò nec ipse Carpzovius hæc in parte sibi videtur constare. Primò enim in cit. q. 96. n. 34. ait: ad palinodiam teneri eum, qui falsum aut scelus alicui imputat, nec probare hoc potest. Ergo si proba-

ba-

bare possit, non tenetur. Præterea quoque in casu, ubi quis se viduam quandam carnaliter cognovisse gloriatus fuerat, primitus quidem diffamatori palinodiam fuisse injunctam, sed deinde, cum ipsa vidua concubitum confessa esset, adeoque de veritate injuriæ constaret, sententiam priorem reformatam, & à palinodia liberatum esse Reum, Idem docet & præjudicio illustrat. 4.45. D. 4. junct. cit. q. 96. n. 53, seqq. in tantum, ut, licet se offerens ad probationem concubitus non habeat probationes luce meridianâ clariores, sed tantummodo tale quid doceat, ex quo copula carnalis aliqua ex parte conjecturari possit, non tamen recantatio, sed nuda deprecatio, eine Christliche Abbitte dictata fuerit, prouti id ipsum præjudiciis confirmat idem Carpzovius 4.45. D. 5. & d. q. 96. n. 55. seqq.

Th. XX. *Causam efficientem principalem excipit minus principalis* nempe, **Impulsiva**, quæ est vel interna, vel externa. **Causam impulsivam internam**, seu quæ internè movet ad introducendam actionem ad palinodiam, dico amorem famæ atque existimationis, quæ, si alterius conviciis injuriisq; petulantibus, licet non vere, tamen quodammodo, violetur, per dictam actionem, quam optimè & plenissimè refarciri possit. **Externam** causam impulsivam partim constituit opinio vulgi imperiti, quippe ex præconcepta quadam opinione sibi persuadentis, alterius famæ per maligni cujusdam injurias immane quantum detrahi, nec sufficere, licet per sententiam declaratoriam injuriatus integræ famæ scelerisque purus pronuncietur: partim ipsorum injuriantium malitiosa injuriandi libido, nimirum, ut, si ad contumeliosam illam recantationem se videant adactos, cauti desistant aliorum bonæ quicquam deradere opinioni.

Th. XXI. **Finis** actionis nostræ est vel *propinquus*, vel *remotus*. **Propinquus** est, ut injurians injurias & objecta convitia publicè revocet, eaque in os suum se mentitum esse asserat, adeoque, ipse id, quod intriverat, exedat. *Finis*
Remo-

Remotus est, ut per ejusmodi publicam revocationem, omnis dubitatio, quæ de famâ, per convitia injuriantis quodammodo læsâ, in hujus vel illius animo imprudentis atque imperiti vulgi orta fuit, penitus eximatur & tollatur. Carpz. 2. q. 94, n. 17, fin. B. Parens 1. D. 66, n. 17. & 1. D. 68, n. 16.

Th. XXII. Expositis causis externis sequuntur Internæ, materia & forma. Materia est vel *subjectiva* vel *objectiva*. Illa iterum vel *activa*, vel *passiva*. Subjectum Activum sustinent dicto modo injuriati. Nec refert, utrum læsus tempore illatæ injuriæ præsens fuerit, nec ne, cum & absens injuriam pati possit, l. 15. §. 7. ff. de injur. Unde fuit, quod si ex. gr. Titius Sempronium in literis ad Cajum datis injuraverit, eæque Sempronio in manus incidant, hic auctorem, literarum injuriosarum ad palinodiam convenire possit; vid. tamen Mev. 5. D. 220. Nec porro refert, utrum noverit injurians injuriatum de facie, nec ne l. 18 §. 3. eod. in tantum, ut si vel impersonaliter injuria prolata fuerit, sufficiat tamen ad fundandam actionem nostram, si saltem ex circumstantiis specialioribus colligi liceat, quemnam injurians injuriis suis voluerit injuriatum, arg. l. 6. ff. de R. C. Berlich. 5. concl. 59, n. 45. Carpz. 2. Resp. 59. Nec requiritur præcisè, ut injuriatus ipse sentiat, aut doli capax sit. l. 3. §. 2. ibid. quippe quod in solo supponitur injuriante. Unde quoque est, quod furiosus & impubes injuriam pati posse dicantur, in c. l. 3. §. 1. licet ipsi injuriam alteri inferre nequeant d. §. 1.

§. XXIII. Sed quid si injurians erraverit circa personam, quam injuriare voluit? Resp. aut quæritur de injuriarum actione ipsi injuriato acquirenda, & error non prodest injurianti. Rationem suppeditat Paulus Jctus in l. 18. §. 3. eod. Nam, inquit, certus ego (injuriatus) sum, licet ille (injurians) putet me alium esse, quam sum. Aut secundo quæstio est de actione alii, mediatè scilicet, acquirenda ex. gr. si filius familias, quem injurians patrem familias: aut alterius uxor, quam viduam esse putabat, injuriati sint. Et dicendum, dictis in casibus patrem aut

ma-

maritum non habere actionem. *d.l. 18. §. 4.* Nisi in genere sciverit injurians, injuriatum esse filium familiam, aut alterius uxorem. *d.l. 18. §. ult.* Quippe illud est aperti juris, injuriam fieri nobis, non modo immediate, sed etiam mediate per alias personas aut potestati, aut affectioni nostrae subjectas; quae tamen omnia, cum ad generalem injuriarum tractationem potius pertineant, & praeterea etiam à Lauterbachio in *cit. Disp. th. 15. 16. 17. 18. 19. & 20.* latissime sint exposita, Lectorem Benevolum, ne ex scriptis scripta facere cogamur, eo remittimus.

Th. XXIV. Illud notandum, quod, si Vasallus Dominum suum directum injuriaverit, eaque injuria verbalis sit atrox, hic non solum ad palinodiam convenire Vasallum suum, sed & privationem feudi cumulativè in uno eodemque libello petere possit. *Schrad. d. Feud. p. 2. p. 9. sect. 6. num. 51.* *Egging de cumulat. action. cap. 8. num. 9.* Num verò idem quoque in Vasallo injuriato obtinebit? planè palinodiam eum petere posse putamus, secus judicantes de amissione Domini directi, ob diversitatem rationis, quae in hac correlatione haecenus intercedit: Nec minùs quoque Sacerdos ad palinodiam agere poterit, cum nusquam in sacris literis, aut Ecclesiasticis ordinationibus ejusmodi famae persecutio inveniatur prohibita. Excellentiss. Dn. Simon, Praeceptor meus honoratissimus in *Presid. Academ. p. 2. Disp. 3. m. 1. th. 4.* Exemplum exhibet *Carpzovius p. 2. q. 94.* ubi quis Superintendentem appellaverat einen hundere Sacramentischen Pfaffen/Schelm und Dieb/ den hundere Paar Teuffel holen solten.

Th. XXV. Insuper & illud observandum venit; judicem, si ab aliquo fuerit injuriatus, non posse in continenti absque accusatione, & praetermissio juris ordine ad palinodiam compellere injuriantem, sed eum, aequè ac privatum, teneri competentem superiorem adire judicem. *Carpzov. p. 2. q. 95. n. 88. & 89. ubi praedict.* *Gail. 1. O. 39. & alii DD. cit. Carpzov. d. l.* ut maximè contrarium asserant DD, si instituat quæstio de poena arbitraria Reo imponenda: quippe tunc, si (1) judicis, ut judicis & intuitu officii ipsius, injuria fuerit illata, (2) ea sit
C
evi-

evidens & notoria, nullâque ulteriori indigeat probatione, judicem dicto modo procedere posse, ex *Gail.* docet *Carpzov.* *d. l.* Et licet quoque judex, si ex officio & inquisitorie in injuriis alii illatis procedat, injurianti pœnam arbitrariam vel maximè injungere possit; contrarium tamen specialiter imponenda palinodia obtinet, quippe quæ, nemine accusante, non dicitur *Carpz. q. 96. n. 9.*

Th. XXVI. Sed quid de herede injuriati dicendum, an ille quoque palinodiam petere poterit? Resp. in genere distingvendum puto, an injuria alicui illata sit jam mortuo, an adhuc in vivis existenti. Priori in casu tam heres, quàm bonorum possessor indistinctè, ad palinodiam agere poterit *l. 1. §. 4. & 6. de injur.* cum non solum ipse mortuus pati possit injuriam, docente *Brunnem. ad l. 3. ff. eod.* verùm etiam per consequentiam heres in cadavere mortui injuriati injurietur. *Eleg. Ulp. in l. 1. §. 4. eod.* *Dn. Thomaf. ad Strauch. D. 19. th. 13.* Hinc quoque est, quòd in sententia condemnatoria tam defuncti injuriati, quàm ejus heredum, actionem instituentium, fiat mentio: **Das Er dem Verstorbenen und dessen hinterbliebenen Erben einen Wiederruff zu thun schuldig sey.** Vid. *Carpz. q. 96. n. 30.* Nec refert, utrum illata sit injuria ante aditionem hereditatis, an verò post. Ibi enim actio statim acquiritur jacenti adhuc dum hereditati (quippe quæ personæ moralis sustinet vicem. *§. 4. §. 7. de hered. Inst. pr. §. de stipulat. servor.*) & deinde cum hereditate in heredem transit. Hic autem ipsi heredi quodammodo facta esse censetur injuria, adeoque proprio nomine actionem habet *d. l. 1. §. 4.* Nec tantum heredibus ac bonorum possessoribus, ut modò dictum, hæc actio competit, verùm etiam aliis, qui mortuo injuriato vinculo quodam, sive matrimonii, sive sanguinis, conjuncti fuerunt, licet illi heredes non existant. Ita vidua tam suo, quàm filii nomine, pro injuria defuncto eorum respectivè marito & patri facta, in actione ad palinodiam obtinuit apud *Carpz. q. 96. n. 29.*

Th. XXVII. Posteriori casu, nimirum si post illatas injurias injuriatus demum mortuus fuerit, iterum distingvunt DD. an scilicet lis ante mortem injuriati ab eo fuerit contestata,

ta, nec ne: seu secundum Augustissimæ Imperialis Camerae observantiam: An citatio jam tum Reo fuerit insinuata, nec ne, Harpp. ad *J. f. J. de injur.* n. 97. Illust. Dn. Lynck. ad *Siruv. d. r.* th. 62. Si injuriatus post L. C. aut respectivè citationis insinuationem diem obierit, heres litem prosequi, & injuriantem ad palinodiam omnino adigere poterit. Carpz. p. 2. q. 96. n. 26. & 4. 42. D. 12. (ubi pro hac sententia judicatum refert) B. Parens 1. D. 68. n. 26. & DD. communiter. Sin contra, itidem heredibus indistinctè competere actionem ad palinodiam adversus injuriantem, post Harpp. à se citatum, statuit Lauterb. in *comp. ff. p. 669.* & in *cit. Disp. th. 25.* quem sequitur Dn. Mylius in *cit. Disp. th. 6.* Contrarium docente Carpzovio 2. q. 96. n. 25. & d. Def. 12. n. 3. & 2. Resp. 65. n. 9.

Th. XXIX, Nos hîc iterum distingvimus. Nimirum aut movit quidem injuriatus litem, sed fato præreptus eandem contestari non potuit; aut omninò non movit. Illo casu hæredes litem reassumere & prosequi posse, verius putamus, hæc potissimum suffulti ratione: Quæcunque Actio ex delicto oriens est talis, quæ non tendit ad meram vindictam, illa est transitoria in heredes, etiam ante L. C. Atqui actio ad palinodiam est talis, &c. E. Major probatur per *text. cit.* Lauterbachio in *comp. ff. p. 623.* minor per se patet, cum actio ad palinodiam naturâ suâ sit rei persecutoria, quippe tendens ad famæ quodammodo læsæ restitutionem, ut infra in *Objecto* docebitur. Nec obstat, quòd in genere dicatur, injuriarum actionem tunc demum heredi competere, quando lis est contestata: per *text. cit.* Carpzovio, locis superius allegatis Resp. loqui textus illos de injuriarum actione pœnali, jure scripto introducta, add. l. 7. §. 1. ibi: *At in actione. ff. de injur.* adeoque ad actionem ad palinodiam applicari non posse. Posteriori casu, nimirum si injuriatus non movit litem, heredes, qua tales, ad actionem ad palinodiam post injuriati mortem non admittendos esse arbitror, non obstante, quòd modo allatum argumentum hîc quoque locum invenire queat. Quippe illud eatenus limitandum est, nisi scilicet remissio præsumi

mi possit, quam ipsam, eò quòd litem non movit, cùm move-
re potuisset, saltem tacitè intervenisse statuendum est, cùm
præterea aperti Juris sit, injuriatum, etiam in præjudici-
um heredis sui, qua talis, injuriam remittere posse inju-
rianti.

Th. XXIX. Notanter autem addo particulam redupli-
cativam. Nam quodsi ejusmodi defunctus injuriatus sive
potestati, sive affectioni illius, quem reliquit heredem, sub-
jectus fuerit, ita, ut vel ex propria persona heres agere, nec
injuriatus illi per ejusmodi præsumptam remissionem præju-
dicare possit: vid. Lauterb. comp. ff. p. 664. & in cit. Disp. th. 16.
seqq. omninò admittendus erit; sed non quatenus est heres,
verùm quatenus ipse jam tum mediata per personam, jam de-
functam, injuriatus fuit.

Th. XXX. Cæterum de eo nihil dubitatur, quin in
actione ad palinodiam ex parte Actoris procurator interve-
nire queat, sive illa electivè, sive cumulativè cum æstimatoria,
aut criminali ad pœnam arbitrariam instituat. Berlich. p. 5.
concl. 62. num. 10. Mynsing. 2. O. 98. n. 6. & 7. Harpp. ad §. 10. §.
de injur. n. 66. Carpz. pr. cr. p. 2. q. 95. n. 50. seq. Berens Disp. ad l. 14
them. 2. Quæst. 3. n. 4. vid. l. 11. §. 2. ff. de injur. junct. l. 42. §. 1. ff. de
procurat.

Th. XXXI. Illud quoque sciendum, quòd non solum
hæc vel illa persona *physica* in individuo injuriantem ad palino-
diam convenire possit, sed idem etiam in personis *moralibus*
e. g. Municipio, Universitate, Senatu, aliisque collegiis inju-
riatis procedat. Modest. Pistor. V. 1. C. 26. n. 44. Harpp. ad §. 2.
§. de injur. n. 40. Carpz. 2. q. 96. n. 17. & 18. ubi pro injuriato ministerio
ita responsum esse refert.

Th. XXXII. Sed quid si omnes, aut saltem plures, qui tempore
admissæ injuriæ hujus vel illius collegii fuerant membra, mortui sint, an
& successores defunctorum Antecessorum famam persequi possunt? Di-
cendum, quod sic, idque ex hæc ratione, quod, si quando col-
legium injuriatur, non quodlibet ejus membrum in indivi-
duo, sed collegium qua tale, id est, quatenus unam personam
mora-

moralem sustinet, injuriatum censeatur. Quæ persona moralis porrò non nisi toto collegio dissoluto moritur, sed in successoribus & noviter electis vivit & perpetuatur. Eleg. in simili Alphenus Jctus in l. 76. ff. de judic. latè Carpzov. 2. Resp. 65. ubi non tantum judicatum pro hac ratione in prima instantia refert, sed illam quoque sententiam, devoluta per appellationem causa ad Sereniss. Sax. Elect. in supremo appellation. Judicio confirmatam esse testatur: explosis rationibus à parte adversa prolatis. Et licet porrò convicia contra collegium aliquod evomita omnia ejusdem tangant, membra, non tamen cuilibet in individuo, sed toti collegio, ceu uni personæ morali, actio ad palinodiam competit. Carpz. c. l. n. 15. seq.

Th. XXXIII. Ultimo locò quæritur: *An si injuriatus ad illatam injuriam taceat, nec actionem ad palinodiam aut aliam injuriarum actionem instituat, famæ suæ subeat periculum, adeoque ab honestis collegiis possit removeri?* Quod omninò negandum per rationes, quas infr. in contrariis tradimus. Carpzov. p. 2. q. 95. n. 90. seqq. ubi præjudicia.

Th. XXXIV. Absoluto subjecto actionis nostræ activo extratione methodi se evolvendum offert subjectum passivum, per quod intelligo illos, quos contra hæc actio institui, quique causâ cadentes, ad palinodiam cantandam adigi possunt. Suntque omnes & singuli injuriantes de injuriis confessi & convicti B. Parens 1. D. 68. th. 17. Consent. Const. Elect. Saxon. 42. p. 4. his verbis: *Setzen / wollen und ordnen / daß ein ieglicher / wer der auch wäre / so freventlicher und muthwilliger Weise andere Mann oder Weibes Personen an Ehren schmähen / lästern / schänden und injuriiren / und derhalben rechtlich beklaget werden / dem beschwerten und injuriirten Theile / nach Befindung der Unschuld einen öffentlichen Wiederruff vor Gericht zu thun schuldig seyn soll.* add. Carpzov. 2. q. 94. n. 18. Ex qua constitutione concluditur, palinodiam canere non solum masculos, sed & foeminas, non viles tantum, sed & in dignitate constitutos: prouti exemplum de Do-

Etore ad palinodiam cantandam adacto, una cum ipsis præjudicii verbis exhibet Berlich. *5. concl. 62. n. 19.* consentiunt Theodoric. *in judic. crim. c. 2. a. 2. lit. d. n. 16.* B. Parens *d. Dec. n. 18.* frustra dissentit Petr. à Plac. *in Epit. delict. c. 1. n. 23. & seq.* quem refert Berl. *d. l.*

Th. XXXV. Sed quid de Nobili dicendum, an ille ad palinodiam tenebitur? Negant Ignat. Lopez *in pract. crim. canon. c. 70. n. 7.* Covarr. *lib. 2. Var. Resol. c. 9. n. 4. vers. Quinto & seq.* Tiraquell. *de nobilit. c. 20. n. 108. ibi: nobiles.* Alii (2) Distingvunt, an injuriatus sit æquè nobilis: & tunc illum ad palinodiam teneri dicunt. Richt. *1. D. 1. n. 132.* aut sit plebejus: & Nobilem injuriantem non teneri ad palinodiam asserunt. Idem *d. D. n. 134.* Hahn. *in Diss. de Jure Nobilium singulari th. 32.* Rectius denique (3) Nobilem indistinctè, sive æquè nobilem, sive ignobilem injuriaverit, palinodiam canere oportere docent Theodoric. *in judic. crim. c. 20. a. 20. lit. D. n. 19.* Carpz. *2. q. 96. n. 12. seqq.* B. Dn. Parens *d. D. 68. n. 19. aliique his citati.* Etenim, cum hac actio sit rei persecutoria, tendens ad famæ, quodammodo lætæ, restitutionem, adeoque hinc agatur de satisfactione parti lætæ debita, non video sanè, cur aliquis personarum obtinere queat respectus, Berlich. *p. 5. concl. 62. n. 30.* Carpz. *d. q. n. 13. extr.* jung. Bald. *in l. 4. C. de summa Trinitate;* quem refert Da. Mylius *cit. Diss. th. 7.* Præterea disertè hoc innuunt, & omnem personarum differentiam tollunt, verba cit. Const. Elect. *42. p. 4.* Daß ein ieglicher/ wer der auch wäre: quippe quorum ea est natura, ut neminem exceptum relinquunt. Berlich. *d. concl. n. 19.* Nec obstat, quod cum nobilibus agendum sit, mitius. Tiraquell. *cit. n. 108.* Resp. hoc, ut dictum, non procedere in iis judiciis, ubi rem nostram prosequimur, sed tantum in illis, ubi de pœna Reo injungenda agitur. Quid? Quod nec ibi indistinctè nobilitati parcat, verùm tunc denique, cum illa pœna arbitrio judicis est relicta. Quod si enim certa quædam pœna huic vel illi delicto universaliter & absque expressa exceptione sit statuta, ab ea judici propter personarum puniendarum respectum recedere regulariter non licebit. Carpz. *c. n. 13.* Et cur quæso de Nobili dubitare volumus,

lumus,

lumus, cum etiam Comites ad palinodiam condemnatos esse reperiamus. Ita Curia Electoralis Saxon: pronunciavit in Sachsen M. A. contra Grass Ernst zu Mansfeld: Daß beklagter Herr Grass Klägern wegen der libellirten Injurien alhier einen öffentlichen Wiederruff zu thun / und die zugesügte Injurien mit 100. fl. Rheinisch / zu milden Sachen anzuwenden / zu verbüßen schuldig. Et in Termino Invocavit 1595. repetita est hæc sententia sub comminatione pœnæ, daß beklagter Herr Grass Vermöge unsers jüngst gesprochenen Urthels den Wiederruff Klägern bey 200. fl. Rhein. auff nechstkünfftigen Gerichts-Termin in eigener Person nochmahls zu thun schuldig. Referente hoc præjudicium Fiackelth. in appendice observat. O. 16. n. 10. Illud interim non negamus, quod, si persona, à Nobili injuriata, sit vilis, nec injuria nimis atrox, possit judex, his aut aliis concurrentibus circumstantiis, palinodiam in deprecationem convertere: prouti id ipsum sæpius factam esse in Scabinatu Elect. Sax. tradit Carpzov. c. l. n. 15. Ita quoque in Hispania Nobiles quidam, dicti Fidalgi, hoc est, filii proprii sui facinoris aut præmii, ex speciali privilegio ad palinodiam condemnari nequeunt, sed ejus loco summam quandam pecuniæ pensitant: ex hac scilicet ratione, quod in cantanda palinodia Reus se ipsum arguat mendacii, cum tamen, inquit Hispani, Fidalgæ non conveniat mentiri, uti ex Salazar. de usuet. consuetud. c. 1. n. 109. refert B. Parens d. D. 68. n. 23. Cæterum, quatenus Dominus directus injurians Vasallum suum, hicque, si Dominum suum injuriaverit invicem teneantur, expositum jam supra in subjecto activo.

Th. XXXVI. Illud quæritur: An etiam in clericum seu pastorem hæc actio intentari possit? Negant Prosp. Farinacius in pr. crim. p. 3. q. 105. n. 75. ibi: secundo in clerico. Sagolda de Samoza in tract. de Reg. Protect. p. 2. c. 4. n. 171. Berlich. p. 5. concl. 62. n. 22. Boer. conf. 4. n. 40. Opinantes quidem, quod ab injuriato veniam rogare debeant clerici non autem adstringi possint, ut se mentitos esse asserant. Rectius è contrario affirmant Carpzov. 2. q. 96. n. 19. 20, & 21. (ibi ita responsam esse meminisse) & Jpr. consist. lib. 3.

1.9. D. 101. n. 5. seq. Hahn. ad Wesenb. t. d. injur. n. IV. ad verb. sed & magistratus. B. Parens Dec. 68. n. 21. Excellent. Dn. Simon. in suo presid. Academ. p. 2. D. 3. membr. 2. th. 9. Equidem cum (1) nusquam à generali illa recantandi sanctimonia clerici reperiantur excepti, Carpzov. c. 9. 96. n. 19. imo potius (2) sub Const. Elect. Sax. 42. p. 4. ibi: daß ein ieglicher/ wer der auch sey/ omninò comprehendantur *Juribus adductis* Carpzovio *ibid.* n. 20. Et (3) pro nobis militet *argt. textus* in R. J. Aug. Vindel. d. ann. 1530 §. und haben wir ibi: daß die Prediger das Evangelium &c. predigen und lehren &c. und dazu stumpfrens/schmähens und lästerns sich enthalten. *junct. text* R. J. Spiren. d. A. 1542. §. Damit aber. Non apparet, cur absque Juris auctoritate ejusmodi immunitas illis sit tribuenda. Et quis quæso dubitat (verba sunt Ignat. Lopez. in *pract. crim. canon.* c. 70. n. 7. quem refert Theodoric. in *judic. crim.* c. 2. *aph.* 20. n. 18.) quod justum sit & rationi naturali congruum, quod clericus, qui falsum crimen alicui imposuit, ex quo fama alicujus laesa est, dicat, se mentitum esse, ut per hoc fama illi restituatur: maxime, cum ad hoc teneatur, tanquam Christianus & ad id à confesore, etiam non petente injuriato, cogendus sit. Neque judex (ait Id. *ibid.* paulò post) ut pius sit injurianti, crudelis debet esse injuriato, qui tali modò honori suo satisfieri petit. *hactenus Ille.*

Th. XXXVII. Stabilire quidem conantur sententiam suam dissentientes per *cap: clericus maledicus* 5. *dist.* 46. ubi clericus pœnam suam jam statutam habet, nimirum ut veniam postulet ab injuriato, aut, si noluerit, degradetur *Resp.* loqui textum non de clerico injuriante, sed maledico, adeoque huc, tanquam alienum, non quadrare, cum nec laicus, si maledixerit ad palinodiam, sed deprecationem condemnetur. Carpzov. 2. 9. 97. n. ult. vid. supra in *causa effie.* Nec juvat (2) clericum injuriantem singularis ipsius sanctimonia pastoralis, quippe dum proximum suum injuriavit, ipse illam commaculavit, cum contra officium boni Christiani, & quod magis est, boni pastoris, quippe qui exemplar pietatis & mansuetudinis toti Ecclesie

cleria se præbere debebat, peccaverit. Nec obstat (3) iudicis fortasse secularis inhabilitas, quam conventus Sacerdos opponere posset. Superest enim Consistorium Ecclesiasticum, quod si probè constitutum esse dici debeat, ex politicis atque clericis constare oportet, unde nec hæcenus læso supplicanti juris & iustitiæ administratio denegari poterit. Quid? Quod si manifestæ injuriæ politicæ à Sacerdote intermiscantur, forum etiamulare admisit Facultas Theologica Tubingensis Mens. Mart. 1620. in quæst. Ob ein Prediger seiner Straffe Predigten halber für weltlichen Gerichten zu antworten schuldig sey. ferè in f. in verb: aber mit nichten für ein weltlich Gerichte leichtlich (es wären dann manifestæ injuriæ politicæ mit untergelauffen) geschleiffet werde. prouti ex Dedekenn. p. 872. n. 6. sect. 3. membr. 3. lib. 1. p. 3. V. 1. testatur Dn. Simon. in Præs. Acad. p. 2. D. 3. m. 2. th. 9. extr. Nec obstat (4) quod dissentientes pro opinione sua negativa afferunt, nimirum ex actione ad palinodiam condemnatum fieri infamem; Sacerdotem autem infamatum sacra administrare non posse. Resp. enim negando actionem hanc per se esse famosam per ea, quæ infr. in effectu tradentur. Licet nec hoc quicquam insuper impediret, cum liceat magistratui supremo Sacerdotem, si aliquid infamiæ digni committat, plane deponere atque exauctorare. Modò laudatus Dn. Simon. d. membr. 2. th. 10. extr. Planè injuriandi animus in Sacerdote evidentissimè probari debet, in tantum, ut si pro concione privatis affectibus non nimis indulgeat, nec ad specialiora descendat, corrigendi potiùs, quàm injuriandi gratia paræcios increpasse præsumatur. Notanter autem dico pro concione; nam si extra eam, fortè in convivio, alicui convitium fecerit, animum & voluntatem injuriandi faciliùs colligere licebit.

Th. XXXIX. Nec porro ineptè quæritur: *An excipiens contra testes in judicio, quod sint criminosi falsarii &c. teneatur ad palinodiam?* Distingvit Berens Disp. 14. ad Inst. them. 2. q. 4. an scil. de crimine agatur, quod sanguinis pœnam irrogat, aut de existimatione & fama tractetur: & in his similibusq; casibus

bus, si testi contra me producto talia objecerim, me haut teneri putat. An vero tantum de bonis quaestio instituat, & si tunc objecerim crimen aliquod ad palinodiam me condemnari posse putat. At vero nos indistincte ejusmodi objicentem à palinodia pronunciamus liberum cum Gail. 2. O. 106. n. 6. Carpzov. 4. 42. D. 7. n. 5. nisi animus injuriandi aperte probetur. Carpzov. d. D. n. ult. Et hæc ita obtinere putamus, licet objiciens seu excipiens objectum crimen seu injuriam probare nequeat. add. Berens d. q. 3. Frustra dissent. Mynsing. 5. O. 17. Nam si de veritate convicii constaret, inanis foret quaestio, cum tunc, licet vel maxime constet de animo injuriandi & crimen etiam extra judicium objectum sit, minime tamen diffamantem ad palinodiam condemnari posse, jam supra in causa effie. deduximus. Idem quoque dixeris, si quis contra judicem suspectum excipiat, modo utatur verbis modestis & non injuriosis; sed si quaestio instituat de alia injuriarum actione judici acquirenda. Ibi enim non solum modestiam in excipiendo, sed & allegatae suspicionis probationem requiri docet Carpzov. d. Const. 42. D. 8. n. 4. seqq.

Th. XXXIX. Sed quid de ebrio dicendum? Recte distinguit Carpzovius inter mediocriter inebriatum, qui ad palinodiam tenetur: & talem, qui ita inebriatus est, ut omni ferè rationis usu atque exercitio sit privatus: hic cum animus injuriandi (accedente præprimis ex postfacto poenitentia Strauch. D. 19. th. 13. arg. l. 48. ff. de R. J.) abfuisse præsumatur, palinodiam non canet, ita tamen, ut se dicto modo inebriatum fuisse juramento prius probare debeat, cit. Carpzov. 2. q. 96. n. 21. seqq. ubi ita responsum esse testatur. Contrarium interim non sine ratione statuere posses de ebrioso, & cui constat sibi in more positum esse, ut, simulac inebrietur, alios statim petulantibus suis afficiat injuriis, quippe cum in duplici, is hæreat culpa, nulla lenitate dignus erit.

Th. XL. Illud in genere notandum, non liberari diffamatorem à palinodia, licet auctorem injuriarum, von wem er die Injurien gehöret/ demonstret, sed utrumque eò casu teneri,

neri, idque arg. l. un. C. de lib. fam. ibique Salyc. eo ipso enim quod injurias ab alio auditas propalat, libidinem animumque injuriandi non minus indicat, quam si ipse easdem excogitasset primitus. Unde ortum vulgatum illud apud nostrates: Wehrmann haben hilffe nicht. Schneid, ad §. 1. J. de injur. n. 5. Et hanc sententiam contra Chil. König in process. c. 138. n. 6. tuetur Carpzovius 2. q. 96. n. 76. seqq. & 4. 42. D. 5. & 2. Resp. 62. n. 8. Berlich. 5. concl. 65. n. ult. Lauterb. dict. Disput. th. 24. Nec juvat porro injuriantem, si vel inconsulto calore in rixam prolapsus, alteri convicium objecerit l. 5. C. de injur. nisi (1) iram non injustam fuisse probet, vid. Mev. 3. D. 358. junct. Esbach. in Not. ad Carpz. 4. 42. D. 11. n. 1. ibique DD. citi. aut saltem (2) paulo post pœnitentia accedat, arg. l. 48. ff. de R. l. l. 11. §. f. ff. de pœn. l. 3. ff. de divort.

Th. XLI. Sed quid de injuriante citato quidem, sed contumaciter emanente dicendum? Resp. nihilominus ille ad palinodiam cantandam condemnari poterit. Theodoric. in jud. crim. c. 2. a. 20. lit. D. n. 20. B. Parens 1, D. 68. n. 22. Et ita in judicio Aulico Aldenburgensi judicatum testantur Zanger. de Except. p. 2. c. 1. n. 177. & seq. Berlich. p. 5. concl. 62. n. 17. quamvis, saltim quoad theoriam, contrarium quempiam defendere posse, per ea, quæ tradit Bl. in l. si mora 9. ff. solut. matrim. n. 3. & seq. dicat Berlichius d. n. 17. Cæterum quomodo ulterius contra ejusmodi contumacem procedatur, inferius in effectu docetur.

Th. XLII. An verò etiam heres demortui injuriantis ad palinodiam teneatur? Quæritur? Distingvunt nonnulli DD. an lis à defuncto fuerit contestata (aut in Camera citatio fuerit insinuata) nec ne. Illò in casu heredem teneri putant, in hoc contra. Et in hanc sententiam Assessores facultatis juridicæ Lipsiensis responderunt, prouti responsum ipsum refert Richt. 1. D. 55. n. 22. & sequuntur Lauterb. comp. Jur. p. 669. (ubi Richterum malè pro se allegat, cum is tantum cit. n. 22. referat responsum Lipsiense; ipse autem, ut paulò inferius docebimus, contrarium statuatur) & in cit. Disput. th. 27. Esbach. in not. ad Carpz. 4. 42. D. 13. Excell. Dn. Mylius in cit. Disput. th. penult. At verò nos,

nos, rejectâ Lauterbachii aliorumque opinione, contrariam sententiam, quippe heredem injurantis sive ante, sive post L. C. mortui indistinctè ad palinodiam non teneri, veriorem pariter atque saniozem putamus cum Carpzov. 4. 42. D. 13. & pr. cr. p. 2. q. 96. n. 31. & 32. *ibique prejudicium.* Unde non immeritò quoque supra allegatum responsum Facultatis Lipsiensis in Scabinatu Jenensi in termino Leuterationis est reformatum, & heres à palinodia absolutus, testante Richt. d. n. 22. Et ita quoque sentiunt id. Richt. C. 357. n. 23. Mev. 2. D. 136. B. Parens 2. D. 68. n. 24. *seq. aliq. ab his citati.*

Th. XLIII. Quemadmodum porrò supra in *Subj. Act.* diximus, personas quoque fictas seu morales actione ad palinodiam experiri posse *jurib. ibid. th. XXXI. adductis.* Ita & eadem actio contra ejusmodi personas morales, ut collegia & universitates competit. Berlich. p. 5. *concl. 62. n. 20.* Theodoric. *in judic. crim. c. 2. aph. 20. lit. D. n. 10.* Carpzov. 2. 96. n. 16. & 4. 42. D. 10. B. Parens d. D. 68. n. 20. ex hac scilicet ratione, quòd universitas hæctenus cujusvis privati jure censeatur, & perinde, ut alius privatus, injuriarum conveniri possit. arg. l. *metum 9. §. 1. ibique Gloss. ff. quòd metus causa* Berlich. d. n. 20. Nec obstat: Actio ad palinodiam est famosa. E. non datur adversus universitatem. Resp. committi petitionem principii. Nam (1) negatur eam esse famosam. vid. *infr. in Effect.* Et licet (2) vel maximè id ipsum largiamur, non tamen obstaret, quòd minùs illa hîc locum habeat, cum & famosa actio adversus universitatem institui possit. Berlich. d. n. 20. *ubi ita contra judicium civitatis M. pronunciatum esse restatur.* Interim tamen hoc tunc demum procedit, si omnia collegii aut universitatis membra simul convenerint, & in injuriam alteri inferendam deliberatò consenserint, aliàs enim non tenebitur collegium, quâ tale Carpzov. d. D. 10. n. 2. & *seq.* Illud autem circa revocationem à collegio aut universitate faciendam notandum, quòd, licet aliàs, si plures injuriam commiserint, singuli teneantur in solidum & tot sint injuriæ, quot personæ l. 34. ff. *de injur. add. Weseimb. d. T. n. 5. & 12.* Bach. *ad Tr. V. 3. D. 30. th. 6. lit. D.* Hic tamen

men diversum obtineat ita, ut, si collegium aut universitas quzdam alium injuriaverit, non singula membra, sed unus, quod ajunt, pro omnibus revocare sufficienter possit.

Th. XLIV. Non rarò quoque accidit, ut quis non ipse semper immediatè, sed sæpius mediatè per mandatarium alteri inferat injuriam, hinc sciendum, non solum mandantem, sed & mandatarium ad palinodiam teneri. vid. l. ii. §. 3. ff. de injur. Sibi enim imputet mandatarius, quod ejusmodi mandatum, executus sit, ad quod nullò jure erat obligatus. Unde facilis est responsio ad §. 7. §. 3. ff. de injur. quippe loquuntur de obligatione inter mandantem & mandatarium, non verò de obligatione tertio acquirenda. Rectè igitur exceptio Advocati, quod jussu clientis sui injurias evomuerit, rejecta est apud Carpzov. 2. Resp. 62. per tot. Nec refert ex parte mandantis, an expressè mandaverit, an verò ex postfacto tantum injurias ab alio evomitas publicè ratihabuerit. Unde non immeritò nobili cuidam B. von B. (ujus uxor Comitissam quandam ejusque filiam graviter injuriaverat, adeoque ad palinodiam condemnata erat) propterea, quod illas ab uxore sua evomitas injurias approbaverat & publicè ratihabuerat, itidem palinodia injuncta fuit, prouti dictum exemplum una cum ipsa palinodiz formulâ *infr. in Effectu* exhibemus. Secus dixeris, si quidem quis mandaverit, ut alteri injuria fiat; Mandatarius verò, fortè pœnitentia ductus, mandatum non exequatur, hoc enim in casu ne mandans quidem, multò minùs mandatarius tenebitur. l. 15. §. 10. ff. h. t.

Th. XLV. Cæterum diximus supra *in subjecto activo*, admitti Procuratorem ex parte aëtoris in aëctione ad palinodiam; Quæ. ergo: *An etiam ex parte Rei admittatur?* Planè si ad solam recantationem elective, sive ad recantationem & æstimationem cumulative agatur, procuratorem tam passive, quàm active admitti, manifestæ omnium judiciorum consvetudinis est. Berens D. ad Inst. 14. th. 2. q. 3. Quòd si autem cumuletur aëctio ad palinodiam cum pœna arbitraria criminali, major subest dubitatio? Et communiter quidem DD. negant (exceptò

cepto casu speciali, ubi Reus est persona illustris *l. f. C. de injur.* quippe quæ causam injuriarum, tam criminalem, quam civilem activè & passivè per Procuratorem exercere potest. *Salyc. in d. l.*) idque ex hac potissimum ratione, quòd Judex pœnam arbitrariam, qualis est illa injuriarum criminalis, ad fustigationem, imò mortem extendere possit. Ubi autem pœna relegatione gravior reo venit infligenda, ibi procuratorem aut defensorem haut admitti expediti juris est. *l. p. ib. Bart. ff. de publ. judic. Gail. 1. de P. publ. c. 10.* Quam sententiam quoque in foro communi civili, ita obtinere docet *Carpzov. pr. cr. p. 2, q. 95. n. 52. seq.*

Th. XLVI. Objectum Actionis ad palinodiam constituit fama nostra atque existimatio, quam per eam nobis quasi restitui, & pro illata ab injuriante declarari petimus. Equidem, ut jam *superius* dictum est, de eo satis constat, per unius convicia & injurias alterius tertii famam & existimationem minimè lædi, nedum aliquam partem auferri posse, add. *eleg. Illustr. Dn. Struv. Ex. 48. th. 61.* Unde quoq; DD. pro novitiis Advocatis hanc tradunt cautelam, ut ne in libellis injuriarum dicant: *Beßlagter hat Klägern an seinen Ehren geschmähet.* Sed: *Er hat sich unterstanden/ so viel an ihm gewesen/ den Kläger an seinen Ehren zu schmähen.* Post alios *B. Dn. Parens 1. D. 68. n. 15.* Interim tamen, cum sinistra atque imperita imperiti vulgi judicia eo tendant, ut injuriatum per alterius convicia immane quantum maculari sibi persvadeant. *Carpzov. 2. q. 95. n. 93. in fin.* non immeritò quis hæctenus famæ suæ consulit, ut per hanc actionem, indeque sequentem palinodiam omnem vulneratæ existimationis eximi petat dubitationem.

Th. XLVII. Ex modò dictis haut obscure colligitur, cur actionem ad palinodiam supra in *Definitione* dixerim *Res persecutoriam*, quippe quòd per eam honorem exhibitivum, die entzogene *Ehrbezeigung*/ persequamur. *Illustr. Dn. Lynck. in Anal. ad Inst. 4. 4. 7. & ad Dessel. 5. 36. 3. consent. Perez. ad C. r. de injur.*

injur. n. 22. Carpzov. 2. 94. n. 15. seqq. (qui tamen sibi ipsi contrarius videtur 4. 42. D. 13. n. 3.) Hahn. ad *Wesemb.* tit. de *injur.* p. 713. Eggeling. de *cumulat. act.* c. 8. n. 4. Cum è contrario actio pratoria affirmatoria ad meram tendat vindictam, adeoque pœnalis dicenda. §. 10. I. de *injur.* Male igitur ab aliis pœnalis asseritur : ut à Moller. ad *Const. Elect. Sax.* 42. p. 4. n. 6. & 7. Thomas. in *not. ad Strauch.* D. 19. th. 15. Nec enim obstat, quòd per injurias malevoli cujusdam alterius fama non auferatur : ergo non possit, quod non ablatum est, persequi : unde ad vindictam magis atque pœnam tendat, quàm ut aëtori quicumque accedat. Moller. *d. l.* vid. latè ad hoc dubium respondentem Carpzov. c. 9. 94. n. 17.

Th. XLIX, Porro illa quoque hîc se offert quæstio:

An Actio ad palinodiam etiam ratione objecti sit civilis, an verò criminalis ? Alii merè criminalem, alii ex civili & criminali mixtam, alii denique merè civilem eam esse contendunt. Primam sententiam fovent Paris. de Puteo in *tr. Syndicat. verb. compositio.* Maranth. de *ordinat. judic.* p. 4. *Dist.* 1. n. 10. seqq. Jacob. Blum. in *Process. Cameral.* tit. 43. n. 7. Ant. Matth. ad *ff.* lib. 47. tit. 4. c. 4. n. 1. sed absque sufficienti fundamento. Nec obstat argumentum Maranth. *d. Dist.* 1. n. 17: Quæcunque actio infamat. E. Resp. negando tam majorem, quàm minorem. Minorem falsam esse, *infr. in Effectu* pleniùs probatur. Major per instantias dilui potest, cum & in actione depositi, mandati & aliis quàm plurimis actionibus ob dolum condemnati fiant infames ; quas tamen actiones ideò criminales esse, imperitè dixeris. Mynsing. *Dec.* 1. *Resp.* 7. & 2. O. 98. ad alias objectiones respondet Bronch. *cent.* 2. *Affert.* 58. Berens ad *Inst.* D. 14. th. 2. q. 3. Carpzov. 4. 42. D. 2. n. 10. seqq.

Th. XLIX. Mixturam defendit Magnif. Schilter. ad *Inst.* 4. 4. th. VI. his usus rationibus, quòd (1) coram judicio criminali, vor peinlich gehegtem Gerichte/ institui & (2) Carnifex intervenire soleat. Verùm enim verò dictæ rationes parum conficiunt. Nam priorem quod attinet, illam plane

ne

nè negamus: cum actio ad palinodiam agitari soleat, etiam in ejusmodi judiciis, quorum jurisdictio in criminalibus prorsus non est fundata, ut in *ib. seq.* probamus. Ad posteriorem rationem respondeo, sufficere, quod actio ad palinodiam *per se apta sit*, ut *possit* ejus sententia (nam quamdiu ipse processus hæret, nunquam carnifex intervenit) absque inter-ventu carnificis suam sortiri executionem; quod autem quan- doque, in palinodiam canere denegantibus, carnifex interve- nire soleat, id ipsum *per accidens* tantum fieri, adeoque natu- ram ipsius actionis non afficere, multò minus alterare posse, constat.

Th. L. Restat ergo, ut rejectis cæterorum opinionibus tertiam sequamur sententiam, & Actionem ad palinodiam, merè civilem appellemus, prouti quoque jam supra in *De- finitione* idem asseruimus. Et (I) quidem consentientem ha- bemus communem DD. scholam. Theodoric. in *judic. crim.* c. 2. a. 20. lit. d. n. 13. Perez. ad *Cod. tit. de injur.* n. 22. Richt. *conf.* 357. n. 5. Carpzov. 2. q. 94. n. 50. *seqq.* Brunn. ad *Rubr. ff. de injur.* & ad l. 21. n. 5. *cod.* Mev. 3. D. 33. n. 2. B. Dn. Parens 1. D. 66. n. 20. *ibique plures cit.* DD. (II) Suffulti sumus rationibus præ- gnantissimis, quæ, civilem eam esse sufficienter probant, qua- rum sequentes afferre placet. (1) Quæcunque Actio tendit ad interesse partis privatum, non verò ad vindictam magistra- tus publicam, puta pœnam corporalem §. 10. *ff. de injur.* vel pœnam, quandam pecuniariam, eamque vel fisco in- ferendam arg. l. locatio 9. §. quod, *illicite* ff. de *publican.* & *vectigal.* junct. Gl. in l. *prætor.* 3. & *ibi Bart.* ff. de *Sepulchr. viol.* (nec obst. l. 22. ff. de *Sct. Silan.* in qua causa civilis appellatur, cum tamen pœna fisco delata sit. Responsionem tradit Egge- ling. de *cumulat. Action.* c. 8. n. 5. *seqq.*) vel ad pios usus conver- tendam. Mev. ad *J. L. p. 4. t. 4. a. 3. n. 1.* illa est civilis. d. §. 10. *I. de injur.* B. Parens D. 66. n. 7. *seqq.* Atqui Actio ad palino- diam tendit ad interesse partis privatum, Carpzov. 2. q. 95. n. 1. (nimirum ut injuriati fama declaretur illæsa, & ita ipsi quasi restituatur. vid. *supr. ib. XLVI.*) non verò ad vindictam &c. Er- go.

ad Palinodiam.

33

go. (2) Hæc actio, ut *infra in similibus* docebitur; cumulari potest cum criminali injuriarum, id quod tamen fieri non posset, si ipsa esset criminalis. (3) Constat, Augustissimæ Cameræ Imperialis jurisdictionem in criminalibus (solâ violatæ pacis publicæ causâ specialiter exceptâ. Gail. 1. O. 65. num. 5.) minimè esse fundatam, Gail. d. n. 5. Excellentiss. Dn. Lynck: ad Struv. S. I. C. t. de Appellat. th. 3. Jam verò actio ad palinodiam in laudata Camera Imperiali totâ die recipitur, & tanquam civilis judicatur, id quod notius esse, quam ut aliquâ probatione indigeat, inquit B. Parens d. D. 66. n. 33. Intantum, ut Anno 1495. actionem Reclamatoriam civilem, non criminalem esse, in terminis ibidem judicatum, decisum & conclusum sit, testante Blarer. ad l. Diffamari 4. in pr. C. de ingen. manum. Ergo &c. (4) In Actione ad palinodiam indistinctè conceditur appellatio etiam ad Camera. Ordin. Cam. p. 2. t. 28. §. und sonderlich setzen. Mynsing. Cent. 2. O. 98. n. 5. & D. 1. Resp. 7. n. 14. Cùm tamen non solum in Camera, per Ordin. Cam. d. t. 28. §. item nachdem. R. J. August. d. A. 1530. §. item als jetzt etliche Zeit. B. Parens d. D. 66. n. 26. & 27. Illustr. Dn. Lynck. ad d. th. 3. verùm & in cæteris Germaniæ nostræ Tribunalibus & Dicasteriis inferioribus ex generali quadam consuetudine omnis appellatio hodiè (cum aliàs olim Jure Justiniano fuerit permessa. l. 6. C. de Episc. Audient. l. 20. l. 39. C. de Appellat.) in criminalibus, tam in processu inquisitorio, quàm accusatorio, planè cesset, nec ullibi locum habeat. Carpzov. 3. q. 139. n. 14. seqq. B. Parens d. D. n. 28. ibique plures alleg. DD. Dn. Lynck. ad d. th. 3. (5) Expediti Juris est, causam criminalem eo frui privilegio, ut illâ pendente nulli civili quæstioni locus sit. l. 2. §. sed etsi. ff. de judic. Jam verò, si diceremus, actionem ad palinodiam esse criminalem, sequeretur inde, eam cum civili æstimatoria cumulari non posse, cujus tamen contrarium usu frequentatur. Berens ad Inst. D. 14. them. 2. q. 3. n. 2. vid. *infra in Similib.* (6) Alias plures rationes suppeditat Mynsing. 2. O. 98. Berlich. 5. concl. 62. n. 10. Berens d. l.

Th. II. Forma Actionis nostræ est vel Interna vel Externa.

E

Forma

Forma Interna consistit in persecutione famæ & bonæ existimationis nostræ, quam injurians, tanquam pars adversa, malevolis suis conviciis nobis non quidem verè, quodammodo tamen, abstulisse visus erat. **Formam Externam** constituit externus dictæ actionis instituendæ modus in judicio. Ubi notandum, actionem ad palinodiam non solum cumulativè, tam cum prætoriam æstimatoriam aut etiam statutariam pœnam, quàm cum extraordinaria criminali cumulari, uti in *Affinib.* docetur; sed etiam electivè, seu absque cumulatione cum ulla alia actione, tanquam principalem, institui posse: ut docent, Carpzov. 4. 42. D. 16. n. 1. B. Parens 1. D. 67. n. 13. seqq. ubi in perillustribus patriæ Tribunalibus, Cancellaria scilicet & Dicasterio provinciali ita judicatum refert.

Th. LII. Illud quaeritur: *An in actione ad palinodiam & æstimationem cumulativè instituta locum habeat juramenti delatio?* Quod affirmatur. Cum ita civiliter agatur, adeoq; non minùs, ac in reliquis causis civilibus, delatio juramenti sibi vendicet locum. l. 5. §. 8. l. 11. §. 1. sub fin. l. 37. ff. de injur. l. 3. §. 1. ff. de jurejur. Contrarium rectius dixeris, si ad palinodiam & pœnam arbitrariam, seu criminaliter, simul agatur. Carpzov. 3. Resp. 44. & 2. q. 95. n. 67. seqq. (ubi n. 70. rationem dubitandi resolvit.) Philip. obs. 3. ad Decis. noviss. 17. Frustra affirmativam sententiam tuente Dn. Thomasio ad *Strauch.* D. 19. th. 15. Unde Ipse quoque negantium sententiam in praxi receptam esse, *ibidem* fatetur. Et dicta quidem in tantum procedunt, ut nec juramentum purgatorium à Judice Reo deferri queat, nisi præsumptiones, indicia & conjecturæ verosimiles præcedant, sufficientes ad juramentum, exque contra Reum militent. Carpzov. d. q. 95. n. 74. & 75. Cæterum formulam libelli tradunt *Lauterb. cit. Disp. th. 31.* Schacher. in colleg. ff. pract. t. d. injur.

Th. LIII. Cum posita *Causa* ponatur & sequatur *Effectus*, restat, ut absolutis hætenus & explicatis Actionis ad palinodiam *Causis*, in sequentibus de *Effectu* nonnulla notemus. Est autem is vel *Primus* vel *Secundus*, seu ex primo *Ortus*.
Ef-

Effectus primus est, ut injurians de injuriis convictus & confessus condemnetur ad id, ut injurias verbales, quas in proximum suum, Actorem scilicet, effuderat, recantet, adeoque petitam præstet palinodiam. Effectus Ortus seu Secundus est dictæ sententiæ executio, seu ipsa palinodia: cujus iterum consideranda est *Forma & Effectus*. De Effectu palinodix præstitæ inferius agemus. Formam Palinodiæ quod attinet, sciendum talem in recantandis injuriis observari, ut scilicet Reus injurias revocet (1) *in loco publico*, & regulariter in judicio, nimirum ubi ultima fuit instantia. Illud autem de Augustissima Camera Wezlariensi observandum, quod Reus non ibidem, sed coram Judice prioris instantiæ recantare jubeatur. Berlich. p. 5. concl. 62. n. 35. Etiam si istius Judicis sententia in laudata Camera Imperiali reformata fuerit vel retractata. Bocer. class. 3. Disc. 4. de injur. th. 85. lit. D. B. Dn. Parens D. 69. n. 34. Sed quid si Recantaturus egrotet, ut in judicio comparere nequeat? Putamus sufficere, si palinodia domi ægrotantis, & præsentibus iis, quorum interest, cantetur, cum ægrotus non possit dici contumax, sed potius hoc in passu excusationem mereatur. (2) *in propria persona*; non per Procuratorem. Nec obstat, quod procurator admittatur in actione nostrâ saltem elective instituta, etiam ex parte Rei, per supra tradita *in subjecto passivo* Resp. Nos versari hîc in terminis executionis, ubi, cum diversum obtineat, procurator haut admittitur. Berlich. p. 5. concl. 62. n. 33. & 34. ubi ita judicatum refert. (3) *Certis quandoque ex consuetudine locorum adhibitis solennitatibus*. Nimirum, ut propriâ manu os suum percutiat. Berlich. d. concl. 62. n. 37. & seq. Ita porrò in Parlamentea Curia Delphinatensi quidam Secretarius ratione effusarum injuriarum condemnatus fuit facere Emendam honorabilem, videlicet: quod habeat se dedicere coram curia, & agnoscere, quod contra veritatem protulit dicta verba,

Et quod habeat petere veniam *genibus flexis*, Et eam petere à Domino, cui erat irrogata injuria, in signum satisfactionis injuria &c. prouti hæc verbotenus ex Francisc. Marc. p. 2, Dec. Delph. 34. n. 7. refert B. Dn. parens i. D. 68. n. 12. add. Grav. i. practic. concl. 65. n. 8. Alibi ita proceditur, ut Reus, face ardente manu comprehensâ, nudis pedibus & indusiô corpori advoluto, veniam proclamet injuriato, Perez in Cod. t. de injur. n. 21. Ita denique Hamburgi talis obtinet solennitas, ut condemnatus præstet recantationem in ligno quôdam ignominiosô, quod dicitur *Ehrlosen Block* ibidem vocare consuevere: teste Hahn ad Wesemb. t. de injur. n. 18. p. 406. col. 2.

Th. LIV. *Formulam* palinodix quod attinet, illa, nisi ex stylo hujus illiusve judicii certa & in terminis sit præscripta, (uti ex. gr. ejus generis formula in Dicasterio Würtembergensi usitata reperitur apud Besold. ad Jus Provinciale Würtemb. D. 1. th. 165. quem refert Lauterb. d. Disp. th. 33.) pro atrocitate aut levitate injuriarum à Judice durioribus mitioribusve terminis concipi potest. Et quoniam B. L. ab humanitate Tua mihi promitto, nullam me tibi moturum nauseam, si quando formulam quandam in terminis adscripsero, sequentem, quam Nobilis fœmina, quæ Comitissam quandam ejusq; filiam gravissimis pudicitiamque earum lædentibus affecerat injuriis, sub initio hujus seculi Pragæ auf dem sogenannten altstädtischen Rathhause in conspectu omnium interessentium multorumque aliorum Regni Procerum canere coacta est, ex antiquiori quôdam MSto Tecum communico; ejus autem tenor ita habet: Demnach die Wohlgebohrne und Edle Frau A. S. S. eine gebohrne Gräfin zu M. und Frau zu H. Gräffin zu P. und W. auch das Wohlgebohrne Ehrentugendreiche Fräulein/ Fr. M. S. gebohrne Fr. und Gr. zu P. und W. Ich J. von T. B. von B. Eheweib/ ohne alle gegebene Ursach / beständigen Grund/ Gottes Wort/ denn beschriebenen Geist und Weltlichen Rechten/ guten Ordnungen und Satzungen / auch Christlicher Liebe/ aller Zucht und
Ehr

Ehrbarkeit und offenbarer Wahrheit durchaus zu wieder
 (wie ich dessen aus denen ergangenen Actis, und zu beyderseits
 geführten Zeugnissen gnugsam überwiesen) an Ih. Gnn.
 wohlhergebrachten Gräff und Fräulichen Ehren / guten Nah-
 men und Leumuth bößlich / fälschlich / Ehrenverletzlich / lä-
 sterisch / und verleumbderisch angegriffen / beleidiget / und ge-
 gen männlichen ausgeschrieen / und ganz hochstraffbarer
 Laster öffentlich und ungescheuet beschuldiget : Solches alles
 auch aus giftigen / leichtfertigen Gemütthe also selber bößlich
 und vermessenlich erdacht / und zu vielen unterschiedlichen
 mahlen dergleichen lästerliche und bößhafte Verläumb-
 dungen in Gegenwart hohen und niedrigen Standes Perso-
 nen ungescheuet und leichtfertiger Weise wiederholet / und das
 durch Ihren Gnn. / zu Dero selbst eigenen / auch Dero ansehn-
 lichen statlichen Geschlecht und Freundschaft / höchsten Bes-
 schimpffungen und Verkleinerungen derer Gräff und Fräu-
 lichen Ehren / guten Nahmen und Leumuths wieder mein
 Gewissen und Wohlbewust in bösen Argwohn und Ver-
 dacht zu setzen mich ganz unverantwortlicher / leichtfertiger
 und vergessentlicher Weise unterstanden / da ich doch nicht
 das allergeringste (ob ich mich wohl eines grossen Beweis-
 thumes vermessenlich und trotzig gerühmet) beygebracht
 noch erwiesen / sondern auf lauterer Unwahrheit und fälsch-
 lich erdichteten Ungrund öffentlich besunden worden ; Als
 thue dem ergangenen / und von Röm. K. Majest. approbir-
 ten und 1730 öffentlich abgelesenen rechtmäßigen Urthel zu
 Folge / Ich / als eine überwundene / bößhafte / leichtfertige /
 vermessene / Verleumbderin und Ehrendiebin solche bößhafte
 tige / leichtfertige / vermessene / fälschlich erdichtete / erlogene /
 Ehrenschänderische / Ehrenverletzliche Auslagen / Ver-
 leumbdungen und Lasterungen / so oberzehlter Massen wie-
 der vorgedachte Wohlgebohrne Fr. Gräfin und Dero Fräu-
 lein Tochter ich über meine leichtfertige unwahrhaftige / Eh-
 renschänderische Zunge vielfältig ausgespiehen / hinwieder in
 meinen verlogenen Hals hineinschlingen / und vor diesem

ganzen Umstände/ als fälschlich erdichtet und erlogen/ öfentlich wiederuffen/ und mein verlogenes Maul mit einem Backenstreich straffen/ und daneben sowohl gedachte Wohlgebörne Fr. Gräfin und Ehren-Tugendreiches Fräulein/ als auch alle diese/ so hierunter interessiret/ und ich bößlich und mercklich beleidiget/ umb Gottes willen bitten/ daß Sie mir solches alles aus Christlicher Liebe und Gnade verzeihen und vergeben wollen. Quâ palinodiâ præstitâ, dicta scemina Nobilis perpetuò carceri addicta fuit. Et quoniam ejusdem maritus eructatas ab uxore injurias publicè ratihabuerat, eadem ferè cum uxore subiit fata, cum non solum ad modò dictam palinodiam mutatis mutandis cantandam, verum etiam ad quinquennales carceres itidem fuerit condemnatus.

Th. LV. Sed ita quidem proceditur, si condemnatus sententiæ pareat. *Quid verò dicendum est quomodo procedendum, si quando ille injurias revocare contumaciter recuset?* Distingvunt DD. communiter inter contumacem præsentem & absentem. Siquidem *presens* sit, ita cum eo agendum docent, ut (1) pro qualitate personæ vel carcere vel pœnâ pecuniariâ, aut aliis modis, quibus Judex jurisdictionem suam tueri potest & solet coërceri debeat, donec sententiæ pareat & palinodiam canat, prouti post Moller. 1. Sem. 23. n. 1. & 2. Berlich. 5. concl. 62. n. 36. Theodoric. judic. crim. c. 2. a. 20. n. 20. docet & pluribus præjudiciis illustrat Carpzov. 2. q. 94. n. 21. seq. junct. B. Parent. 1. D. 68. n. 30. Et quod si nec tunc intra terminum à judice determinatum parere sententiæ velit illo præterlapso, (2) ulterius idque duriore carcere detinendus & pane & aquâ cibandus erit: addita in eventum, nisi pareat, comminatione pœnæ severioris. Carpzov. d. q. n. 23. B. Parens d. D. n. 30. Et ita quidem Judex procedit, si mitius cum Reo agere velit, cum aliàs pro ratione circumstantiarum, scilicet, si de supina malicia ac pertinaciâ Rei constet, ad evitandas ambiguitates sub comminatione relegationis illum statim ab iaitio ad partitionem compellere possit. Carpzov. d. n. 24. Cæterum quod si (3.) nec tunc parere velit Reus, liberum est judici relegationem

nem ipsi imponere, additâ comminatione; quòd in casu ulte-
rioris contumaciæ lictor ejus nomine injurias revocare de-
beat. Berlich. *d. concl.* 62. n. 37. (*ubi ita observatum testatur*) Carpz.
d. l. n. 25. (*ubi itidem saepius ita pronunciatum esse tradit.*) Et tunc
denique (4) si condemnatus hanc quoque comminatio-
nem ludibrio habet, lictor adsciscitur, qui nomine Rei, eo-
dem præsente & audiente, injuriam recantet. Carpzov. *d. l.*
n. 26. & (quod ipse condemnatus alias propriâ manu facere
debuisset) os ejus percutiat: prouti in Præfectura Sceidicensi
contra quendam Forestarium practicum, & os ejus à carn-
fice percussum, refert Berlich. *d. concl.* 62. n. 38. consent. Moller. *1.*
Semestr. c. 23. n. 1. seq. Theodor. *in jud. crim. c.* 2. a. 20. (*ubi itidem pra-*
judicia affert.) Richt. *V. 2. C.* 357. n. 8. & 9. in terminis docens, circa
Reum præsentem, & tamen revocare contumaciter nolentem,
hunc servari modum, daß der Scharfrichter ihm (præstitâ
prius ejusdem nomine palinodiâ) auff's Maul schlagen solle/
adductis ad id duobus responsis pro hac sententiâ datis. Et
tunc denique, peractâ hoc modo per lictorem recantatione,
de eâ omnes per edicta publicè affixa certiores redduntur:
prouti hæc formula ipsis sententiis; in quibus lictorem no-
mine Rei palinodiam cantare debere pronunciat, quandoque
adjici solet: Nachmahls auch/ daß solcher Wiederruff ge-
schehen/ durch öffentliches Edictum ieder männlichen Kund
gemachet wird. V. R. W. teste Carpzovio *d. q. n.* 26. extr.
Th. LVI. Si absens sit condemnatus, & contumaciter
emanet, nec sententiæ pareat, judex illum ad se sistendum
& palinodiam cantandam sub pœna pecuniaria potest citare.
Berlich. *concl.* 62. n. 39. & 40. Carpz. *2. q. 94. n.* 27. B. Dn. Parens *Dec.* 68.
n. 28. Sed quid sit tunc nondum compareat, sed contumaciter e-
manere pergat: an judex contra eum pœnâ banni procedere
poterit? Affirmant Zanger. *d. except. p.* 2. c. 1. n. 177. seq. Berlich. *d. n.* 49.
Theod. *jud. crim. c.* 2. a. 20. n. 21. B. Parens *d. n.* 28. Et de Jure Comuni
nullum quoque videtur subesse dubium. An verò etiam de
jure Saxonico idem obtineat: quaeritur? Et Zangerus qui-
dem unâ cum Berlichio & Theodorico, tanquam Jcti Saxonici,
cùm

cum *dd. ll.* generaliter Bannum admittant, itidem hoc affirmare videntur. Negat contra Carpzovius *pr. cr. p. 2. q. 94. n. 28.* ex hac ratione, quod processus Banni ibi demum locum habeat, ubi mortis pœna veniat infligenda. *add. q. 95. n. 81. & p. 3. q. 140. n. 41.* Atqui propter injurias verbales dictari nunquam posse ultimum supplicium docet *p. 2. q. 94. n. 48.* Ergo &c. Nos pro reconciliandis & attemperandis diversis opinionibus, ita dicendum putamus, regulariter processum banni de Jure Saxonico contra palinodiam canere detrectantes non invenire locum, quia regulariter mortis pœna in injuriis verbalibus cessat, quod si verò illæ sint (1) atroces, (2) in serenas simul personas, v. gr. Principem, præprimis cujus subditus est injurians, eructatæ, eò in casu, cum mortis pœna dictari posse verius putemus (per ea, quæ *infr. in SS. contra Carpzovium trademus*) etiam de Jure Saxon. banno locum relinquimus.

Th. LVII. Sed *anne per recantationem à liçtore nomine absentis condemnati factam injuriato plenè consulitur?* Neg. Carpzov. *d. q. 94. n. 28.* Et quidem rectè. Longè enim alia ratio est in reo absente, quàm præsentè. Hic enim per contumaciam suam in recantationem à carnifice factam plenè consentire videtur, cum è contrario in absente adhuc aliqua causa & excusatio non cantandæ palinodiæ præsumi possit. Meritò igitur hoc in passu responderunt Scabini Lipsienses: So wird ihm billich nachgetrachtet und er mit Gefängniß dazu angehalten/ und mag solcher Wiederruff an Statt und im Nahmen G. von R. durch den Büttel oder Frohnen zu Plauen/ weil J. von D. dadurch seiner Ehren nicht vollkommlichen restituiret und ersetzt wird/ gestalten Sachen nachfüglich nicht geschehen. V. R. W. M. Nov. 1609.

Th. LIX. Restat ergo dictò in casu ultimum & saluberrimum remedium, quò injuriati famæ consuli potest: nimirum, ut, si Reus contumaciter emanere pergat, nec etiam capi ullo modo possit, ut, inquam, sententia, in qua Reus ad palinodiam condemnatus est, in ejusdem ignominiam aliorumque terrorem publicè, non solum in loco judicii, sed &

in loco injuriæ commissæ, & ubi reus degit affigatur, ut cui-
libet innotescat, actorem immeritò esse injuriatum, adeoque
reum ad revocandas illas injurias esse condemnatum. Berlich.
d. concl. 62. num. 41. seq. ubi præjud. Theod. judic. crim. c. 2. a. 20.
num. 21. Carpzov. d. q. 94. num. 30. seq. ubi præjud. B. Parens 1. D.
68. n. 29.

Th. LIX. Effectus ipsius Palinodiæ consideratur
vel ratione *Triumphantis*, vel ratione *Succumbentis*. De *Trium-*
phante sciendum, quòd illius fama & bona existimatio, quæ
quodammodo læsa videri poterat, per ejusmodi recantationem
ad supra scriptum modum, sive per ipsum injuriantem, sive per
licτόrem ejusdem *presentis* nomine factam, plenissimè sanetur, &
sanata quasi restituatur.

Th. LX. Ex parte injuriantis *Succumbentis* notandum,
quod is nullâ juris labore infamiâ. *Wesembec. Conf. 22. n. 25.*
ibi: idque hoc magis. Eckold. 1. de injur. §. 27. Carpzov. 2. q.
94. n. 65. & Alii, quos citat Lauterbach. in d. Disp. th. 37. & in
Comp. Jur. p. 669. Cùm, quia palinodia Juri scripto incognita
usuque introducta, adeoque nihil de infamia reperitur dis-
positum, *Carpzov. d. n. 65.* Jam verò nostrum non erit, ejus-
modi odiosa absque Juris autoritate asserere. *l. qui servum 71.*
§. non dixit. ff. de acquirend. hered. Sed potius, juxta vulgatum
illud, erubescendum, loqui velle absque lege *l. 19. vers. super-*
stuitibus, C. de collat. Nov. 18. c. 5. in pr. B. Parens 1. D. 27. n. 10. seq.
Tum maximè, cùm hic versemur in terminis persecutoriis,
per supra tradita *in Objecto th. XLVII Lauterb. comp. Jur. p. 669.*
& quod in aliis delictis est condictio, id ipsum in injuriis
verbalibus est hæc actio ad palinodiam: Jam verò indubita-
ti juris est, nullam condictionem infamare, quamvis etiam
ex famosis causis pendeat. *l. 36. ff. de Obl. & Act. Lauterbach.*
d. th. 37. & in Comp. Jur. p. 61. Et quidem prædicta obtinent
tantùm in palinodia quâ tali, quòd si enim Reus simul ad pa-
linodiam & pœnam arbitrariam conveniatur & condemnetur,
contrarium obtinere putat *Carpzov. 2. q. 94. n. 65.* quod pro
diversitate pœnæ concedimus, quamvis nec tunc propter
F præ-

præstitam palinodiam, sed propter adjunctam pœnam criminalem infamia sequatur. Cæterum mores Camera Imperialis quod attinet, ibi omnis dubitationis evitandæ gratia in sententiis condemnatoriis expressa honoris conservatio addi solet: Jedoch / daß Ihm solches an seinen Ehren un-
nachtheilig. Gail. 1. obs. 65. n. 6. An autem & quando hodie in terris Electorat. Sax. condemnatus fiat infamis, latissimè exponit Carpzov. 2. q. 94. n. 68. seqq. Berlich. 5. concl. 63. n. 4. junct. Dn. Simon. Præs. Acad. p. 2. D. 3. membr. 2. th. 10.

Th. LXI. Illud nemo facile negabit, Recantantem, cum se ipsum publicè arguere mendacii, aliasque illas, quas supra tradidimus, solennitates ex consuetudine cujusque loci adhibere, parum sit honorificum, facti infamiam incurrere, maximamque existimationis & bonæ opinionis jacturam apud graves & honestos viros pati. Perez. in Cod. 1. de injur. n. 21. Richt. 1. D. 1. n. 134. Lauterbach. d. Dis. 1. th. 37.

Th. LXII. Expositis Actionis ad palinodiam *Causis & Effectu*, sequuntur *Contraria*. Tollitur autem actio nostra variè & quidem (1.) *Morte Injuriantis* indistinctè: sive lis fuerit contestata, sive non, vid. supra in *Subj. pass. th. XLII. ubi hæc sententia contra Lanterb. & Dn. Mylium aliosque defenditur*. Si autem *Injuriatus*, licet ante L. Contestationem, mortuus fuerit, omninò non tollitur hæc actio, vid. *Subj. Act. th. XXVI. & seq.* Nisi remissio, ex gr. ex lite planè non mota, quam tamen movere potuisset, præsumi possit. *ibid. th. XXIX.*

Th. XLIII. (2) Tollitur *Retorsione*, dum scilicet injuriam ab alio nobis factam repellimus, & à nobis declinamus. Latè Carpzov. 2. q. 97. n. 31. seqq. Berlich. 5. concl. 64. n. 43. perperam dissent. Nebelkrä Dec. 18. refutatus Berlich. & Carpzovio dd. ll. Rectè igitur Scabini Lipsienses ad consultationem H. B. à M. Mens. August. 1631. sequentem in modum responderunt: Ob nun wohl solche Injurien durch die vermittelst Sydes abgehörte Zeugen bewiesen worden,

den. Dieweil aber dennoch Klägerin dabey berichtet/ daß Sie die Injurien wieder Beklagten also retorquiret und gesaget : Ich halte dich so lange für einen Schelm und losen Mann / biß du mir dasjenige / wofür du mich gescholten / darthust. So ist durch solche Retorsion die Actio Injuriarum erloschen / und mag demnach Beklagter zum Wiederruff oder Abbitte nicht angehalten werden ic. apud Carpzov. c. 9. n. 38.

Th. LXIV. Illud tamen notandum, Magistratui per Retorsionem, quippe quæ tantummodo partis jus concernit, præjudicari non posse, quo minus injuriantem ex officio punire queat, prouti quoque modò allatæ sententiæ sequentia annexa sunt : Er wird aber gleichwohl wegen seines begangenen Frevels von euch als der Obrigkeit willkührlich / entweder umb ein neu Schock / oder drey Tage lang mit Gefängniß / in Straffe genommen. V. R. W. Carpz. d. 9. n. 41.

Th. LXV. An autem hoc remedium Retorsionis Juri Naturali, Divino, imò etiam Civili adversetur, de eo latius disputare non est hujus loci. Affirmant illud Lauterbach. in Comp. Jur. p. 670. Aliique ibid. cit. Negant contra Carpzov. d. 9. n. 22. Rittm. 2. cant. 36. Illustr. Dn. Struy. de vindict. privat. c. 10. a. 6. & Alii. Nobis in præsentiarum sufficit, dictam retorsionem hodiè in praxi obtinere, si adhibeantur requisita, quæ recensent Carpzov. d. l. n. 24. seqq. Lauterbach. d. p. Illud addo injurias mutuas v. gr. si Titius Sejum latronem, Sejus è contrario Titium Furem vocaverit, non compensari, sed utrumque de sua injuria agere posse. Carpzov. q. 97. n. 42. seqq. ubi n. 45. ita pronunciatum refert : So seyn Sie einander eine Christliche Abbitte und Erklärung zu thun schuldig ic. quod ipsum tamen dupliciter limitatur apud eundem Carpzov. d. 9. n. 46. seq.

Th. LXVI. Tertius modus est *Remissio*: eaque vel
F 2 expres.

expressa, quæ fit pactô, aut etiam transactione: vel *tacita*, veluti si injuriatus post illatam injuriam injuriante proprio motu, & nullâ honestatis ratione urgente, familiariter, utatur, cum eo fortè loquendo, edendo, bibendo, ludendo. Wesmb. ad ff. 1. de injur. n. 13. Unde patet non præsumi Remissionem, si quando injuriatus honoris ergo ex. gr. Si fortè cum injuriante ad unum convivium fuerit invitatus, ei assidere, cum eo edere, ejusque pocula accipere necessè habeat. Carpzov. 4. 46. D. 8. cum injuriatus hæc omnia potius Jure (quod ajunt) Aulico, vulgò auff Hoff-Recht/ fecisse putandus sit. Wehn, voc. Hoff-Recht, Lauterb. c. Disp. 16. 39.

Th. XLVII. Sed dubitari possit: *Anne injuriatus, si ad illatam injuriam taceat, nec actionem ad Palinodiam instituat fame sue subeat periculum, adeoque à collegiis honestis possit removeri?* Et videtur quod sic, cum actio ad palinodiam sit Rei persecutoria, hæc autem tendat ad restitutionem ejus, quod est ablatum. Ergo, si injuriatus non instituat hanc actionem, adeoque famam non persequatur, videtur ejus existimatio permanere commaculata. Verùm enim verò, si rempenitius inspiciamus, contrarium veriùs esse, satis superq̄ patebit. Nec obstat allegata dubitandi ratio, quippe jam superius sæpè monitum, esse quidem actionem nostram, Rei persecutoriam, sed non, quòd injuriatus illâ petat, ut fama à Reo sibi verè restituatur, cum illa nunquam verè fuerit ablata, restitutio autem præsupponat privationem antecedentem; sed tantum confiteatur Reus, se actorem iniquè injuriâsse, & sinistram ipsi opinionem apud vulgus contraxisse, cum tamen omnia falsa fuerint, atque commenta. Carpzov. 2. q. 95. n. 92. & 93. Unde non immeritò quoque pro injuriatis injurias remittentibus pronunciatum fuit apud Eund. d. l. n. 94. seq.

Th. LXIIX. Illud tamen observandum de filiofamil. injuriato, quod is injuriam sibi illatam remittendo, deque ea paciscendo, actioni patris sui non præjudicet. l. 30. pr. ff. de

de pact. junct. l. 23. C. eod. Secus dixeris de patre, quippe qui vel invito filiosam, (aliud obtinet in emancipato, l. 17. §. 14. ff. h.) actionem injuriarum planè remittere potest, partim, cum præsumatur non temerè hoc facere, partim etiam, cum injuria filiosam. illata magis patris, quam ipsius filii respiciat personam l. 17. §. 12. ff. h. l. 5. extr. de vi publ. Fach. lib. 9. c. 42. Hahn. ad Wes. h. n. 5. Nisi fortè persona patris sit vilis, & abjecta, filii verò honesta & honorata, aut aliàs patris personam augustior. d. l. 17. §. 13. Lauterb. d. Disp. th. 16.

Th. LXIX. Quartus modus tollendi actionem nostram est *Præscriptio* & quidem XXX. Annorum. Idè ex rationibus, quas fusè & pulchrè afferunt Harpp. ad §. f. Inst. de injur. n. 17. Lauterbach. d. Disp. th. 41. Consentit Berlich. 5. concl. 62. n. 43. & concl. 69. n. 12. Esbach. ad Carpzov. 4. 46. D. 1. n. 1. ibique DD. alleg. Illustr. Dn. Lynck. ad Struv. 47. 10. th. 64. Nec audiendi Herm. Vultej. (citatus Berlichio d. conclus. 62. n. 43.) Carpzov. 2. 97. n. 55. & 4. 46. D. 1. n. 3. (ubi licet generaliter de omni injuria verbali loquatur, benignè tamen eum interpretatus est Esbach. ad d. n. 3.) Mev. 5. D. 369. Brunnemann. ad l. 5. h. n. 3. qui actioni nostræ, æquè ac prætoris æstimatoris, annò utili præscribi docent.

Th. LXX. Tollitur (5) hæc actio ad palinodiam, seu potius ipsa tantum palinodia evitatur *Declaratione*: si scilicet Reus conventus ante L. C. suâ sponte declaret, se ex iracundia ita locutum esse, non verò animò injuriandi, si quæ ab Actore nihil quicquam contra honesti viri officium commissum scire, ac de eodem quoque nil, nisi quod bonum & honestum est, loqui ac sentire posse. Carpzov. 2. 9. 97. n. 12. ubi verba Const. Elect. Mauritiæ refert. B. Parens 1. D. 69. n. 1. seqq. Esbach. ad Carpz. 4. 42. D. 11. n. 2. ibique cit. DD. Nec injuriatus desuper conqueri poterit, cum ante L. C. ei hæctenus nondum jus fuerit quæsitum, sed potius per ejusmodi declarationem eidem satisfieri rectè dicatur. B. Parens d. D. n. 6. 7. & 8. & D. 67. n. 37. vers. Welcher Ihm &c.

Th. LXXI. Sed dicta Declaratio certa habet requisita, quæ ad evitandam palinodiam præcisè & quidem conjunctim concurrere debent. Nimirum requiritur (1) ut Declaratio fiat ante L. C. postea non admittitur. Finckelth. *obs. 50. n. 13. seqq.* Carpzov. *2. q. 97. n. 17.* (2) ab injuriante in propria persona; non per procuratorem. Berlich. *concl. 62. n. 34.* Et quod si fortè illam declarationem in actis jam faciendam curaverit, ab injuriante repeti debet Finckelth. *d. obs. 50. n. 20. ubi præjudic.* (3) In judicio vel aliò locò publico Berlich. *d. conclus. 62. n. 33.* & denique (4) parte injuriatâ, si ea velit, præsentè Finckelth. *d. n. 20.* Plenissimè quoque hæc requisita exponit B. Dn. Parens *1. D. 69. n. 19. seqq.* ubi *n. 30. secundum illa in per-illustri Curia Ostfrisica 8. Octobr. 1659. in causa Herm. Wennen Appellanten/ contra Haje Edden Appellaten pronunciatum refert sequentibus verbis: Würde erwehnter Appellant seine Erklärung / (scilicet quam jam in actis fecerat. add. d. D. n. 26.) gestalter von dem Appellaten niches denn alle Ehre und Gutes wisse in Gegenwart des Appellaten alhier in eigener Person gerichtlich erwiedern/ wo zu Ihm der 17. dieses sub præjudicio/ Amts halber præfigeret und angesetzt wird / erginge darauff ferner was recht ist.* Et cum postea in modò dictâ causâ declaratio ad præscriptum modum ab Appellante facta fuerat, sententia prioris instantiæ, quoad impositam recantationem fuit reformata, & Appellans ab eadem absolutus. *Id. d. D. n. 40. ubi sententiam reformatariam verbotenus refert.*

Th. LXXII. At verò hæctenus dicta non simpliciter procedunt, sed duas notabiles admittunt limitationes, nimirum Actor declaratione ad supra scriptum modum à reo præstita contentus esse debet, nisi (1) injuriæ illæ verbales nimis sint atroces, nisi (2) homo vilis & abjectæ conditionis injuriaverit Nobilem, honestum, aut alias in dignitate quâdam constitutum virum. Carpzov. *d. q. 97. n. 16. junct. q. 94. n. 19.* B. Parens *d. D. n. 11. seqq.* quæ omnia discretioni & arbitrio judicis circumspècti committi debent. *id. d. D. n. 14. seqq.*

Th. LXXIII.

Th. LXXIII. Ultimò locò in genere sciendùm, quòd, licet Lis fuerit Contestata, Judex tamen, si mitius cum Reo agere velit, possit propriò motu palinodiam convertere in nudam deprecationem in eine Christliche Abbitte und Erklärung / uti docent Carpzov. q. 94. n. 18. B. Parens 1. D. 68. n. 36. seqq. (ubi in Cancellaria , quàm Curia Ostfrisca ita judicatum refert) Dn. Lynck. ad Dn. Siruv. 47. 10. th. 61. Et hoc ipsum procedit, si circumstantia personarum (v. gr. si injurians & injuriatus sint pares, ut si Nobilis Nobilem, plebejus plebejum : aut etiam si vir in dignitate constitutus vilem personam injuriaverit) aut qualitas injuriarum (ut si illæ leves sint) ita svadeant Carpzov. d. q. 94. n. 19. Secus, si vilis persona magnum Nobilemve virum injuriaverit, aut aliàs injuriæ sint atroces, Carpzov. d. l. n. 18. quæ omnia itidem arbitrio Judicis sunt relinquenda. Conf. Richt. conf. 357. n. 39. Imò interdum ipsius injuriati committitur discretionì, an recantationem remittere, & nudâ deprecatione aut declaratione contentus esse velit, hunc in modum : So ist N. N. Ihm einen öffentlichen Wiederruff / oder da ers Injurianten auf sein Bitten dahin kommen lassen wolte / eine Abbitte und Erklärung für Gerichte zuthun schuldig. Prouti Senatui Grimmensi responsum refert Carpzov. d. q. n. 20.

Th. LXXIV. *Contraria* ex ratione methodi nostræ excipiunt *Similia*, quæ constituunt reliquæ actiones & remedia pro injuriis verbalibus competentia, ut actio æstimatoria, extraordinaria criminalis persecutio, nec non pœna statutaria, si quâ fortè alicubi ejusmodi statutum reperiatur, & denique conditio ex l. *Diffamari. Cod. de ingen. manum.* Dicimus remedia pro *Injuriis verbalibus* competentia, quo ipso exclusam volumus Actionem illam ex L. *Cornelia*, quam tamen malè ad actionis nostræ Affinia refert Excellent. Dn. Mylius in cit. *Disp. de Action. ad palinodiam th. ult.* Quippe illa est actio specialis, quâ in specie vindicantur injuriæ *Reales*; nec omnes quidem reales, sed illæ tantum, quæ recensentur in l. 5. pr. S.

J. J. seqq. ff. h. J. 8. J. hic, adeoque nec electivè nec cumulativè cum hac actione nostra concurrere potest.

Th. LXXV. Et quoniam porrò DD. de cumulatione prædictarum actionum non omninò conveniunt, idcirco hac occasione quædam de ea adicere placet. Et quidem (1) quod *criminales extraordinarias* attinet, illam cum actione ad palinodiam in uno eodemque libello cumulativè proponi posse, nemo, quod sciam, negabit. Berlich. 5. concl. 62. n. 13. Carpzov. 4. 42. D. 2. & 2. q. 94. n. 32. seqq. B. Parens 1. D. 67. n. 34. seqq. Eggel. d. cumulat. Action. c. 8. n. 11. Idque ex hac ratione, quòd altera sit civilis, altera verò criminalis, quæ semper invicem cumulari possunt, nec una alteram consumit. Similem casum, ubi homicida non tantum ad pœnam publicam; sed & ad interesse privatum condemnatus est, exhibet Brunnem, 1. D. 52. Et prædicta quidem in tantum procedunt, ut si injuriæ sint atroces, aut aliæ circumstantiæ personarum, temporis & loci concurrant, præter palinodiam Reo etiam fustigatio cum relegatione tam perpetuâ, quam temporali conjuncta, dictari possit. Const. Elector. Augusti 42. p. 4. vers. Darüber aber und daneben 10. Richt. V. 2. Conf. 357. n. 31. ubi præjud. Carpzov. d. q. n. 44. Ubi n. seq. talem comminationem aliquando sententiæ condemnatoris adjectam fuisse testatur, ut, nî in posterum condemnatus ab ulterioribus injuriis, contra actorem evomendis, desistat, manûs amputatio ei injungi debeat.

Th. LXXVI. Illud majorem continet dubitationem: *An judici fas sit, ob atrocitatem injuriarum verbalium Reo præter palinodiam, mortis quoq; pœnam imponere?* Quod pro ratione circumstantiarum omninò affirmandum puto. vid. l. si quis in hoc. 10. C. de Episc. & Cler. Et consentiunt Berlich. 5. concl. 61. n. 56. pluresque ibid. cit. DD. Quippe pœna hæc criminalis est arbitraria. Carpzov. d. q. n. 35. Quæ ad mortem usque extendi potest, Gloss. in J. in Summa Verb: extraordinaria. Inst. de injur. Modest. Pistor, p. 2. q. 92. n. 17. Et hanc sententiam quoque secuti fuerunt Jcti Francofur-

ten.

tenses Mens. Maji 1614. pronunciantes sic contra C. B. qui verba contumeliosissima ac injuriosissima in Potentissimum Dn. Electorem Brandenburgicum protulerat; additâ tamen clausulâ, quod, si Elector Serenissimus reo gratiam facere vellet, pœna hæc mortis in fustigationem severiorem, in einen starcken Staupenschlag converti deberet, teste Carpzoviô d. 9. 94. n. 47. Qui tamen ipse n. 48. unâ cum Mollero *ibid.* citato de Jure Saxonico hodierno contrarium statuit, idque per Constitut. Elector. 43. p. 4. §. f. Wenn aber &c. ubi scilicet injurias verbales à mortis pœna expressè exceptas esse, docet: Licet hîc iterum à Carpzovio dissentiat Rauchbar. p. 1. 9. 7. n. 36. Equidem cum in Camera Imperiali, vigore ordinationis, nulla causa criminalis (illâ fractæ pacis excepta) agitari possit aut debeat. Gail. 1. observ. 65. Sequitur actionem ad palinodiam cum extraordinaria criminali *ibidem* cumulari non posse. Myr. ing. 7. obs. 98. Wesemb. Conf. 22. quos refert Lindemann. in *Dispp. ad Inst. tit. de injur. th. 37.*

Th. LXXVII. Secundo loco sequitur cumulatio actionis nostræ cum *Pratoriâ æstimatoria*, & quaeritur, *Anne illa locum habeat?* Quod omninò affirmamus. Theodor. in *judic. crimin. c. 2. a. 20. lit. D. ubi ita responsum refert Richt. Conf. 357. n. 30. ibique præjudic. B. Parens. D. 67. n. 21. seq. Eggeling d. cumulat. Action. c. 8. n. 9. Lauterb. d. Dispp. th. ult.* Hâc potissimum suffulti ratione: Quæcunque Actiones, ex uno eodemque delicto oriundæ, ad diversos tendunt fines, illæ invicem non consumuntur, sed cumulari possunt. l. 7. §. 1. ff. de *condict. furt. junct. l. 130. de R. J.* Atqui actio ad palinodiam & æstimatoria ex uno eodemque delicto oriuntur, (*per notor.*) & ad diversos tendunt fines: (illa quippe ad persequendam reparandamque famam ex opinione vulgi ab injuriante læsam, *per supra tradita in Objecto*; hæc contra est merè pœnalis §. 10. §. de *injur. L. 2. §. 4. de collat.*) Ergò. &c. Lauterbach. c. l. Eggeling c. n. 9. ubi plures adhuc affert rationes.

Frustra dissentiunt Carpzovius 4. 42. D. 16. per tot. & 2. q. 95. n. 31. seqq. & Excellentiss. Dn. Mylius in cit. Disp. ib. ult. nec Carpzovii rationes (ad quas etiam Dn. Mylius in c. 1b. provocat) licet in d. Definit. decem afferat, tanti sunt ponderis atque momenti, ut palmam affirmantibus faciant dubiam, nedum praripiant. Planè in Electoratu Saxonico ejusmodi cumulationem post expressum Electoris rescriptum, quod Carpzovius d. Def. verbotenus subjungit, amplius locum non habere, facile largimur. Illustris Dn. Lynck. ad Struv. p. 472. Quod ipsum quoque in Ducatu Gothano obtinere constat ex Ordin. Provinc. Goth. 2. 4. 26. §. f. Schilter. ad Inst. 4. 4. VI. Cameram Imperialem quod attinet, ibi tota die recipiuntur libelli injuriarum, in quibus actor cum actione ad palinodiam pratoriam illam æstimatoriam conjunxit. Gail. 1. obs. 65. n. 5. Myns. 2. obs. 98. n. 10. quos præter alios idem testantes DD. refert B. Parens d. D. 67. n. 24. Nec admittenda hïc limitatio Carpzovii, dum in cit. q. 95. n. 33. Gailii testimonium de cumulatione actionis ad palinodiam cum æstimatoria in Camera recepta eatenus tantùm concedit, ut actori quidem liceat, utrumque petere in uno eodemque libello, Judex autem eligere soleat, an ad palinodiam, an verò ad petitam æstimationem Reum condemnare velit. Quippe meminisse oportuisset Carpzovium, aperti juris esse, sententiam libello & petitioni omninò conformem esse debere. B. Parens d. D. 67. n. 26. seqq. & plenius 1. D. 17. n. 2. seqq. Et, si ad palinodiam & æstimationem simul cum effectu agi non possit, libellum ita conceptum omninò fore ineptum, sententiamque desuper latam ipso jure nullam. Gail. 1. obs. 66. n. 1.

Th. LXXIIX. Illud quoque sciendum, quòd si fortè injuriæ verbales in statuto sint æstimatæ, iisq; certa injuncta pœna (prouti de Jure Statutario Olsfrisco ex Eiusdem lib. 3. per tot. testatur B. Parens d. D. 67. n. 1. de Jure Lubeccensi Lindemann in Disp. ad Inst. tit. de injur. ib. 37.) liceat actori, neglectis aliis Juris communis remediis, illam statutariam pœnam arripere, & cum actione ad palinodiam cumulare. B. Parens d. D.

d. D. n. 38. licet dimidia pars Magistratui, dimidia verò parti læsæ sit determinata, prout in Curia Ostfrisca judicatum refert id. *ibid.* n. 39. & 40.

Th. LXXIX. Sed an etiam è contrario, prædicto in casu statutæ pœnæ, liceat aëtori, neglectâ illâ pœnâ statutariâ, eligere remedia juris communis, & sive prætoriam æstimatoriam sive extraordinariam criminalem persecutionem, cum aëtionem ad palinodiam cumulare? De eo magis dubitatur. Negant illud Boss, in tract. causs. crim. tit. de pœn. n. 6. & Alii, quos refert B. Parens d. D. n. 3. Ex hac ratione, quòd per ejusmodi pœnam statutariam pœna juris communis censerì debeat sublata, injuriatoque hoc casu ad pœnam illam statutariam tantum agere, non etiam civili injuriarum aëtionem æstimatoriâ, nedum criminali experiri permittatur; At verò rectius contrarium statuunt Carpzov. 6. Respons. 110. n. 6. & seqq. & B. Parens d. D. n. 7. atque electionem etiamnum arbitrio aëtoris relinquunt. Nec obstat ratio adversariorum, quippe quæ omninò falsa est, nisi ejusmodi correctio expressis verbis per statutum sit inducta. l. precipimus 32. §. ult. ff. de appellat. Harpp. ad §. 10. Inst. de injur. n. 8. cum aliàs regulariter per pœnas, constitutione Novella statutas, non intelligatur anterioribus legibus vel Constitutionibus, diversas pœnas comprehendentibus, derogatum esse. L. Africani 5. in f. C. de Heret. Harpp. d. l. n. 7. B. Dn. Parens d. D. n. 5. seq.

Th. XXC. Quartum affine est *Condictio* ex L. Diffamari, C. de ingen. manum. quâ ad probandam diffamationem aut ad perpetuum silentium agitur. Magnif. Dn. Schilter. ad Inst. 4. 4. th. VII.

Th. XXCI. Tandem quoque ad Affinia, non quidem Aëtionis ad Palinodiam, sed ipsius Palinodix referri possunt, *Deprecatio* & *Declaratio*: quæ quamvis à plurimis DD. in praxi confundantur, in se tamen spectatæ sunt distinctissimæ, & differunt ut majus & minus. Brunnem. ad l. 21. ff. de injur. Nimirum: aut constat quidem de injuria,

sed illa est levis, & tunc locus est deprecationi add. *supr. in contrar. th. LXXIII.* aut non omninò constat de injuria, injuriantique animo, & locum habet declaratio. *Rittm. 1. Caut. 83. Mev. 3. Dec. 30.* Deinde in deprecatione insuper potest dicitari carceris aut pecuniaria pœna. *Carpzov. 2. q. 94. n. 36.* in declaratione secus. Et hæc sunt B. atque cordate Lector, quæ de nobilissima hac Actione exponere volui. Nihil jam magis in votis habeo, quam ut omnia æquissimò judicio Tuo benignè interpreteris. Quod ipsum facili negotio me impetraturum confido, modò perpendas, quòd *in nullo penitus peccare Divinitatis magis sit, quàm mortalitatis §. 14. de confirm. ff. ad Senat. & omn. popul. L. 1. §. 3. de Ver. Jur. enucleand. junct. l. 44. de acquirend. possession.*

DEO interim Triuno sit Laus & Gloria
sempiterna.

C O R O L L A R I A.

Legitimati per subsequens matrimonium de Jure feudali in feudis non succedunt.

Tutoris datio est jurisdictionis Voluntariæ.

Non datur actio mixta ratione causæ efficientis.

Non potest pater denegare consensum, si ejus filius cum honesta fœmina concubuerit.

Duo actus ad consuetudinem sufficiunt.

Non valet testamentum prodigi, licet utiliter in eo disposuerit.

Dos non constituit singularem speciem juris in Re.

Filius familias de peculio adventitio irregulari testari nequit.

Perfecta emptione regulariter periculum ad emptorem pertinet.

Emptorem emptam præcisè tradere tenetur, nec contumax liberatur præstando interesse.

Cessat remedi. *l. 2. C. de rescind. Vendit.* si sciens verum rei pretium minoris vel majoris vendat vel emat.

Literarum obligatio oritur ex contractu singulari, qui fit literis; non ex præsumpto mutuo.

Inventariò confectò res perit heredi.

Possessio, ex qua oriuntur interdicta, non est species juris in re.

Sic

Ita decet, ut scribis: *Revocent* sua dicta
maligni

Quæis famam alterius dilacerare stu-
dent.

Interea labor hic felix Tibi cedat, ut
inde

Carpere pro meritis præmia læta
queas!

*Ita Nob. Dn. Auctori-Respondenti, Auditori suo
per-industrio gratulabatur*

JOHANN - GEORG SIMON D.
Consiliar. Sax. Vinar. Aulicus.

*Q*uis, quâq; ex causa, cui, quando, Curia quænam
Apta sit ex jussu revocare nocentia verba
Alterius fame, Tua Dissertatio lustrat.
Hinc non immeritò precor, ut **TIBI**, Numina
profint.

Quibus Nobil. & Doctiss. Dn. Respondenti, Amico
ob egregia Studia & vitæ integritatem per-di-
lecto, de insigniter edito specimine Acade-
mico gratulari debuit

ANDREAS Pleeß / D. Regiminis Sax.
Jen. Advocatus Ordinarius, Ejusdemque Ca-
meræ Procurator,

G 3

QUO damnū famæ passis reparentur honores,
Hisce tuis thesibus non sine laude doces.
Clara legisse Patris Tanti vestigia, nunquam
Pœniteat: stimulet *fama laborque* Patris,
Acclamo: florescat honos, *Tua fama* perennet.
Quæ dixi, nunquam verba *recanto* mea.

*Clarissimo Dn. Auctori Respondenti Convictori
suavissimo, Auditori per-industrio bene-
volentie testandæ causa gr. f.*

PRÆSES.

Dicta neget, quisquis mendaci commodat ora
Convitio. *Fixgens crimina, dicta neget.*
Non tam dira Tuis, Juvenum lectissime, labris!
Te Tua veridico carmine Musa vehit,

*Ita egregiis ornatissimi Juvenis conatibus
applaudabat*

M. JOH. FRANC. BUDDEUS.

EXponis crimen. (Nec sola scientia *justi*
Sufficit: *Injustum* Nos quoque nosse decet.*)
Hinc sunt vota: Gradus crimen Tibi fiat honoris:
Ut dulcem finem tangere ritè queas!

* *J. i. Inst. de J. & J. junct. l. i. §. i. ff. eod.*

*Ita Nobilissimo Disputationis Authori
applaudabant*

COMMENSALES.

Qualis

Qualis erat Genitor, talis mihi filius esto,
Seque suo dignum præbeat iste patre!
Ante Tuas quondam cecinit Themis Enthea cunas:
Quod cecinit, factum est; vel Tua scripta probant.

Nobilissimo Dno. Respondenti, Amico suo
vitam suspiciendo integritatem Animi
sui probaturus hoc levidensi Elego
assurgere volebat, ut debebat

JOHAN. KNOGLER, Tren. Hung.

Cui placet innocuos probroso rodere dente,
Ac famam labiis dilacerare vagis:
Æacus huic torvam justis movet axibus urnam,
Et scelus effusum lingere pœna jubet
Hoc pandis scripto; nec aberras, Frater amande!
Linguis incautis propria tela nocent.
At num Charta trahet solers è scommate scommata,
Ceu solet è cœno ducere gemma lutum?
Non metus est: docto pertexere stamine crimen,
Sæpe fuit Magnæ Nobile laudis opus.
Ergo carpe Tuas, natas è crimine, laudes,
Alteriusque nefas sit Tibi honoris apex!

*Pauca hæc Fratri suo gratulabundus
apponebat*

ENGELBERTUS KETTLER,
Nordâ-Ostfriso.

Fluribus, heu! fama perforte opponere pectus
Dum, Kettlere, studes, jam Tua fama viret.

Clio

*Clioserta paras, sed Tu, quo pergis honoris
Ad culmen passu, perge! brabea feres.*

Ita Nobilissimo Dno Auctori, Conterraneo
ac contubernali suo desideratissimo
acclamabat

JOH HENR. Becker / Esenâ-Friso.

Conscendas Cathedram felix, Doctissime *Kettler*,
Kettleri proles Magni, olim Magnus & Ipse,
Stirpis ut in summum Tua gloria crescat honorem,
Quo tandem fias famâ super æthera notus.

*Hisce Nobilissimo atque Doctissimo Auctori Respondenti,
Conterraneo, Fautori & Amico suo honoratissimo
gratulari voluit, debuit*

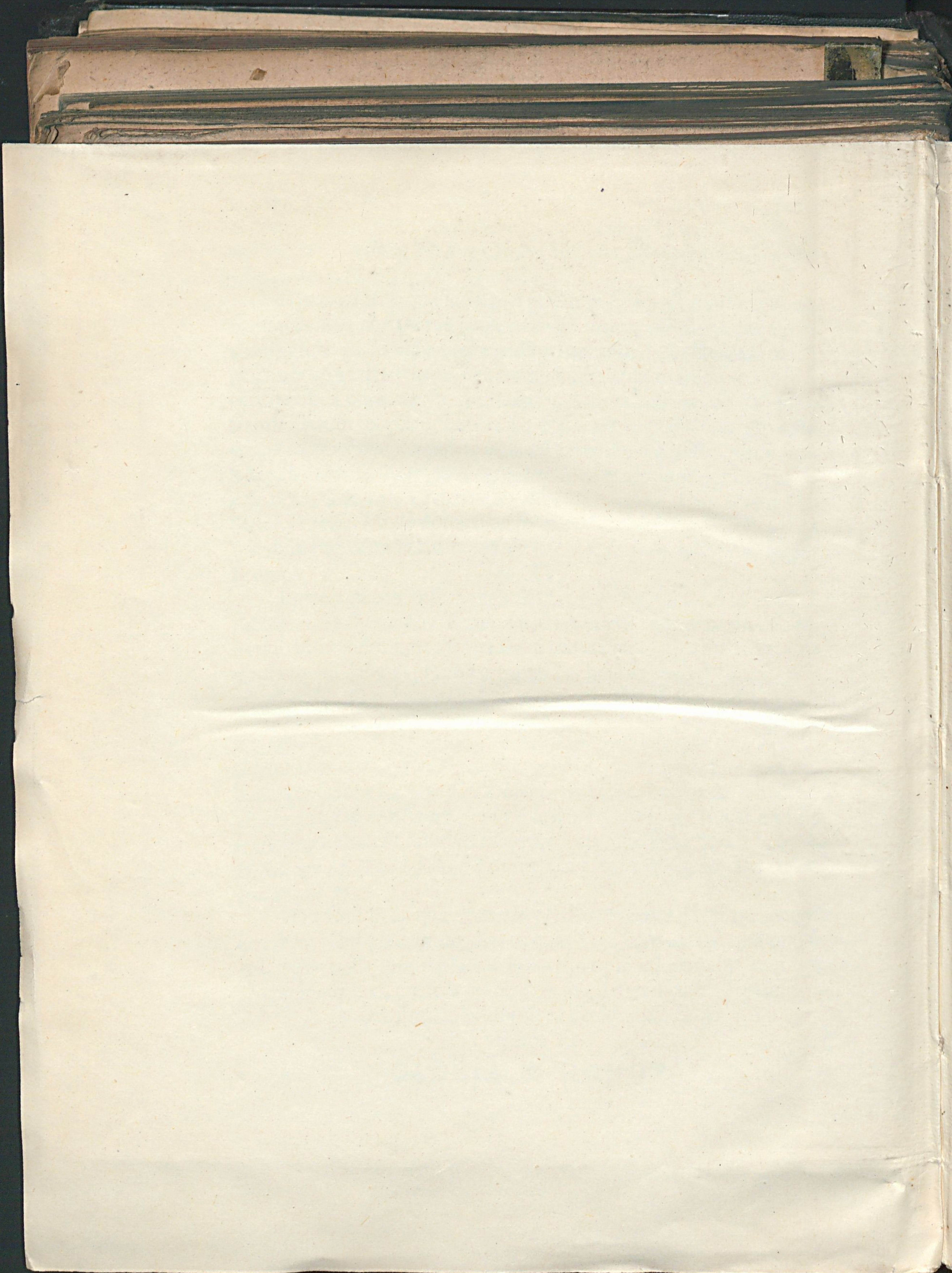
MART. Wescherhausen / Haagâ
Fris, Orient.

Undique bella gerit Mars; at meliora capeffit
Pralia vis docta mentis, Amice, Tua:
*Hinc Tibi certanti sunt pulchra brabea parata,
Sertaque, quæ cingant tempora docta Tua.*

Ita Nobilissimo Dn. Auctori Respondenti, Conter-
raneo, Fautori ac Amico æstimatissimo Ca-
thedram publicam fausto conscendenti
pede applaudit

ARNOLDUS GOSSEL, Esenâ-Frisius.

ULB Halle

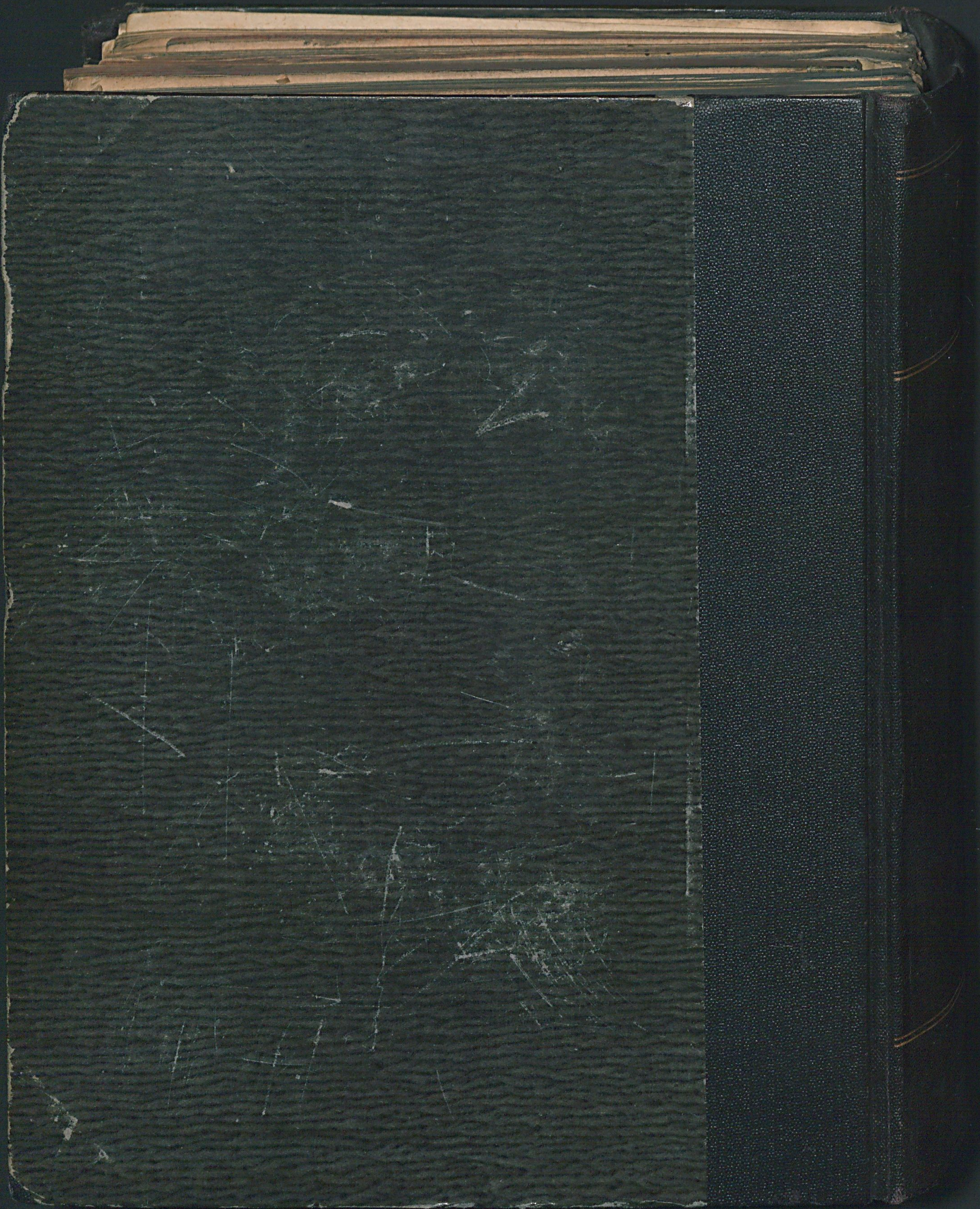
3

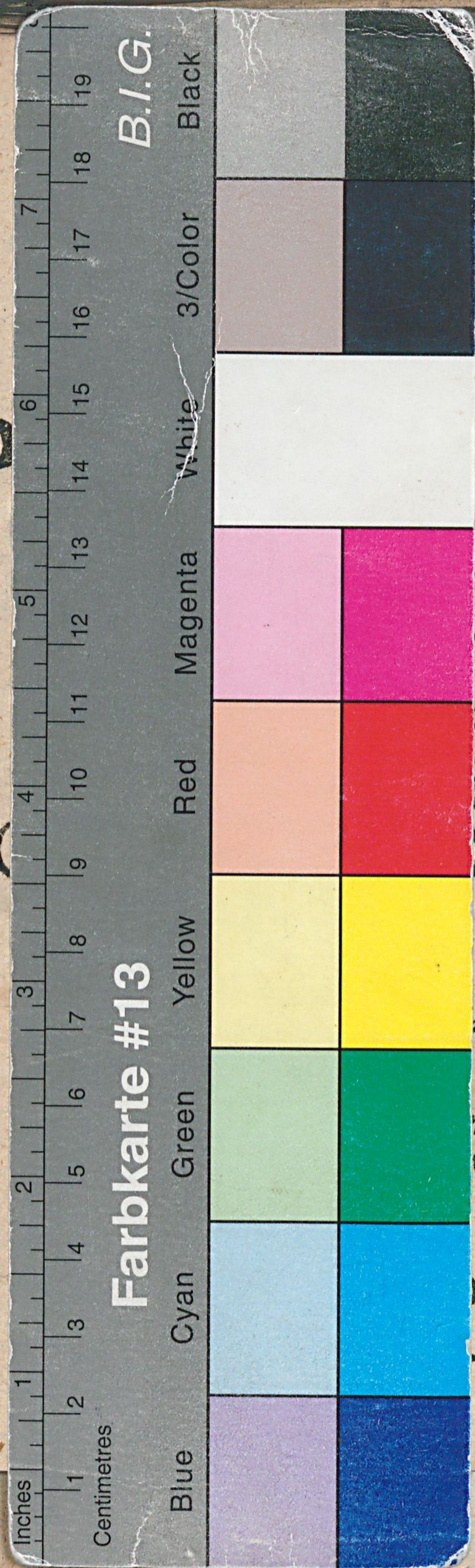
005 125 650

VDA7

...LIBRICA

1692, 3

4

ONE

DIAM,

UM ORDINIS

TU

SIDIO

atque EXCELLENTISSIMI

INI

PH. *Wartung* /
Celeberrimi,

Hospitis sui aeternum

JCTORUM

mo cl^o loc XCII.

O R

KETTLER,
stfriso.

I HEINRICI MÜLLERI.

726.

